

letnik CVIII - leto 2006

5

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

<i>Vabilo</i> ob obletnici smrti našega velikana čebelarstva Antona Janše <i>Janez Mihelič</i> : Na občnem zboru Čebelarске zveze Slovenije so delegati izvolili novega predsednika	129	<i>Invitation</i> : On the Occasion of the Death of Our Great Beekeeper Anton Janša <i>Janez Mihelič</i> : At the General Meeting of the Slovene Beekeepers Association the Delegates Elected the New President	129
ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA <i>Boris Seražin</i> : Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v maju <i>Milan Starovašnik</i> : Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v maju <i>Mag. Ivo Planinc</i> : Veterinarski nasveti za maj 2006 <i>Boris Seražin</i> : Narejenci	131	BEEKEEPER'S MONTHLY WORK <i>Boris Seražin</i> : Beekeeper's Work in AŽ-Beehives in May <i>Milan Starovašnik</i> : The Beekeeper's Work in Barred-up Beehives in May <i>Mag. Ivo Planinc</i> : Veterinary's Advice for May <i>Boris Seražin</i> : Ready-mades	131
ČEBELJI PRIDELKI <i>Romana Rutar, Marinka Kregar</i> : Pelodna analiza medu v Sloveniji – kostonjev med	137	BEE PRODUCTS <i>Romana Rutar, Marinka Kregar</i> : Honey Pollen Analysis in Slovenia - Chestnut Honey	137
BOLEZNI ČEBEL <i>Dr. Aleš Gregorc</i> : Zatiranje varoj z oksalno kislino	141	BEE'S DISEASES <i>Dr. Aleš Gregorc</i> : Varroa Extirpation with Oxalic Acid	141
KONGRESI <i>Janez Mihelič</i> : XXIX. državni čebelarški seminar v Celju so obiskali številni domači in tuji čebelarji	142	CONGRESSES <i>Janez Mihelič</i> : XXIX. State Beekeepers Seminar in Celje was Visited by Numerous domestic and Foreign Beekeepers	142
ODMEVI <i>Tomaž Hrastar</i> : Pojasnilo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS	144	ECHOES <i>Tomaž Hrastar</i> : Slovene Ministry's for Agriculture, Forestry and Nutrition Response and Explanation	144
MEDOVITE RASTLINE <i>Trajče Nikoloski in Peter Ribič</i> : Medovite rastline - Robinija	145	HONEY PLANTS <i>Trajče Nikoloski and Peter Ribič</i> : Honey Plants	145
OBLETNICE V spomin ob obletnici rojstva na prof. dr. Jožeta Riharja <i>Janez Smelcer</i> : Čestitka ob jubileju našemu znanemu čebelarju in vzrejevalcu matic g. Lojzetu Bukovšku	146	ANNIVERSARIES In Memory of Prof. Dr. Jože Rihar's Birth <i>Janez Smelcer</i> : Compliments at the Anniversary of our Well-known Beekeeper and Queen Bees Breeder Lojze Bukovšek	146
IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA Poročilo o 9. redni seji Upravnega odbora Čebelarске zveze Slovenije (<i>Nadaljevanje v 6. številu Čebelarja</i>) <i>Jernej Gajšek</i> : 125 let čebelarstva na Šmarskem (1881-2006) <i>Borut Kraševc</i> : Čebelarско društvo Loška dolina praznovalo 70-letnico	147	FROM ASSOCIATION LIFE Report on the Ninth Meeting of the Slovene Beekeepers Association's Board (<i>Continuation in Magazine No. 6</i>) <i>Jernej Gajšek</i> : 125 Years of Beekeeping in Šmarsko (1881-2006) <i>Borut Kraševc</i> : The Beekeepers Association Loška dolina Celebrates the 70th Anniversary	147
OBVESTILA	154	NEWS	154
V SPOMIN	155	IN MEMORY OF	155
MALI OGLASI	156	SMALL ADS	156

VABILO

Ob obletnici smrti našega velikana čebelarstva Antona Janše pripravljajo ČZS, Čebelarstva zveza društev Pomurja in ČD Peter Dajnko Gornja Radgona 5. dan slovenskih čebelarjev.

Vse čebelarje in prijatelje čebelarstva vabimo na slovesno prireditev, ki bo tokrat posvečena tudi spominu na čebelarja, duhovnika, slavista, pesnika in izdajatelja Petra Dajnka iz Črešnjevcev pri Gornji Radgoni. Peti dan slovenskih čebelarjev bo

**v nedeljo, 21. maja 2006, ob 10. uri,
na sejmišču v Gornji Radgoni**

Program prireditve:

Od 9.00 – 10.00: Prihod praporščakov in čebelarjev iz vse Slovenije.

Ob 10.00: Slavnostni mimohod praporščakov s prapori ČD.

Sledili bodo slavnostni govori ministrice za kmetijstvo ge. Marije Lukačič, predsednikov ČZS, ČZDP in župana Gornje Radgone ter čestitke gostov in podelitev priznanj Čebelarstva zveze društev Pomurja.

V kratkem kulturnem programu bodo sodelovali učenci OŠ Gornja Radgona, učenci glasbene šole iz Gornje Radgone, tamburaški orkester Peter Dajnko iz Črešnjevcev in gasilski oktet.

Po končani prireditvi bo TIC organiziral izlet s turističnim vlakom po panoramski cesti v okolici Gornje Radgone, ogled Dajnkove domačije, šolskega čebelnjaka, šampanjske kleti ter degustacijo različnih sortnih vin in šampanjca.

Za lačne in žejne obiskovalce bodo s tremi bogatimi meniji in z dobro kapljico z vinorodnih območij Radgone poskrbeli gostinci iz gostišča Ajda.

Da bomo prireditve laže organizirali, prosimo vse predsednike ČD in njihove praporščake, ki se bodo dneva slovenskih čebelarjev udeležili s prapori, da svojo udeležbo prijavijo po telefonu, št.: 02/ 530 37 50 ali GSM: 031/622 730, in sicer do 16. maja 2006.

Vljudno vabljeni!

Organizacijski odbor prireditve

Na občnem zboru Čebelarstva zveze Slovenije so delegati izvolili novega predsednika

Janez Mihelič

Letošnji občni zbor Čebelarstva zveze Slovenije, ki je bil 8. aprila na Brdu pri Lukovici, je bil v znamenju volitev novega predsednika, saj je dosednji predsednik Lojze Peterle, zaradi drugih obveznosti, predčasno zaprosil za razrešnico. Na občnem zboru se je zbralo preko 140 delegatov čebelarskih društev tako, da je bila dvorana na Čebelarskem centru na Brdu pri Lukovici skoraj premajhna za vse delegate in goste.

Lojze Peterle je najprej pozdravil goste in vse prisotne nakar je predlagal delovno predsedstvo, ki so ga delegati potrdili, za delovnega predsednika so izvolili g. Boštjana Noča.

Po potrditvi dnevnega reda je Lojze Peterle svečano razglasil začetek delovanja Šole čebelarjenja Antona Janše in trem najzaslužnejšim izročil Zbornike v katerih je bil prikaz

Lojze Peterle je podelil tudi odličja A. J. I. stopnje, prejel ga je tudi Franc Peterka iz Preloga pri Domžalah. (Foto: J. Mihelič)

vseh dosedanjih aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo Šole čebelarjenja Antona Janše. Zbornike so prejeli, prvi predstojnik šole g. Anton Rozman, predavatelj Franc Panker in Lojze Peterle v zahvalo za podporo pri njenem ustanavljanju.

Delegati so nato potrdili spremembe pravil ČZS, ki so bile potrebne zaradi novih aktivnosti čebelarstva organizacije. Nato sta se predstavila delegatom oba kandidata za predsednika ČZS, prvi pa jim je spregovoril g. Franc Čebulj, župan občine Cerklje na Gorenškem, ki je v nagovoru delegatom predstavil svoj program v katerem je poudaril, da želi nadaljevati delo svojega predhodnika in urejati probleme ki zavirajo razvoj čebelarstva ter delovati povezovalno med čebelarji. Nato se je predstavil drugi kandidat g. Boris Seražin, ki je poudaril da želi urediti tiste probleme čebelarjev, ki se mu zdijo kot večjemu čebelarju pereči od pogojev prevažanja čebel do cene medu in podobno.

Po predstavitvi obeh kandidatov se je dosednji predsednik Lojze Peterle zahvalil delegatom za podporo in sodelavcem pri delu z naslednjimi besedami:

-Drage čebelarke, spoštovani čebelarji!

Lepo mi je bilo z vami teh deset let, v katerih smo se skupaj trudili za napredek slovenskega čebelarstva, njegovo podobo in status doma in v svetu. Vesel sem, da sem se v tem času lahko opiral na odlične sodelavce: na podpredsednike in tajnika, predsednike komisij, predsednike društev in zvez, strokovnjake in še koga. Na ljudi, ki so imeli dobre ideje in voljo, da jih uresničijo; na ljudi, ki niso mislili nase, ampak delali v dobro cele naše organizacije. Marsikaj smo uresničili že s tem, da smo dali možnost za uveljavitev zamislim, ki se v preteklosti zaradi različnih razlogov niso mogle prebiti.

Spominjam se tistih dni, ko me je nekdanje vodstvo nagovarjalo k predsedniški kandidaturi. Ključni besedi sta bili – center in status. Pred dolgimi leti začeto gradnjo je začenjal najedati zob časa, status čebelarjev je bil neopredeljen, čebelarja ni bilo niti v nomenklaturi poklicev. Ponosen in vesel sem, da smo v teh letih postavili odličen čebelarški center, uredili pred nedavnim tudi status čebelarjev, ustanovili šolo čebelarjenja Antona Janše, poskrbeli za čebelarstvo obleke in prapore, se obogatili z Avsenikovo čebelarstvo himno, izšolali čebelarstvo mojstre, povečali število čebelarških preglednikov, vzpostavili za čebelarje novo svetovalno službo, uveljavili zopet poklic čebelarja in razvili sistem nacionalne poklicne kvalifikacije, začeli smo praznovati tudi naš čebelarški praznik. Na poti Slovenije v Evropsko zvezo smo pravočasno opozorili pristojne na izreden pomen kranjske sivke in s pomočjo vlade dosegli "prepoved letenja" za druge čebele. Tako smo dosegli formalen okvir za trajno varovanje naše čebele kot naše posebne vrednote oziroma naravnega vira. Pomembno je, da smo ustanovili zanjo tudi rejsko organizacijo, ki bo od nas zahtevala še veliko pozornosti. Za matice naše sivke smo uveljavili tudi posebno blagovno znamko.

Z uspešno organizacijo kongresa Apimondije, ki je bili doslej najbolje organiziran kongres v zgodovini svetovne čebelarstva organizacije, smo se močno uveljavili tudi v mednarodnem merilu. Ob tem smo razvili res dobre odnose s čebelarji vseh sosednjih držav. V vse bolj konkurenčno zahtevnih časih smo se posvetili kakovosti medu in drugih čebeljih pridelkov s kolektivno blagovno znamko in še posebej s sprejetjem pravil za dobro čebelarstvo prakso. Skladno s sklepi upravnega odbora in občnega zbora smo pripravili podlage za pridobitev geografskega porekla slovenskega medu.

V zadnjih letih smo vzpostavili odprt in stalen dialog z vlado, zlasti z ministrstvom za kmetijstvo, ki je za napredek čebelarstva in uresničevanje njegove družbene vloge nujno potreben. Kar zadeva kakovosti čebeljih pridelkov, je razveseljujoč napredek pri ocenjevanju medu (Semič) in medenih pijač (Maribor). Sistematično smo se posvetili odnosu do velikih imen slovenskega čebelarstva in ob nosilni vlogi regionalnih zvez in posameznih društev poskrbeli za počastitev Antona Janše, Petra Pavla Glavarja, Antona Žnidarsiča in Petra Danjka. Z uspehom smo razvijali tudi naše letno strokovno srečanje, ki se je prej z nekaj sto udeleženci dogajalo v Polju, po prenosu v Celje pa gre napredujoča udeležba v tisoče – letos že 3000. Na upravnem odboru sprejeta strategija razvoja čebelarstva, katere bistveni deli so se uresničili z ureditvijo statusa pred nedavnim, pomeni, da ČZS ve kaj hoče. Seveda pa je treba strategijo dopolnjevati glede na nove okoliščine in nove izzive. Zgodilo se je, da smo morali pred nekaj leti tudi prvič javno protestirati zaradi naših nerešenih problemov. Tudi ta preizkus smo prestali kot se spodobi: z jasnim in dostojnim načinom izražanja naše volje. Dovolite, da se ob hvaležnosti vsakemu in vsem, ki ste mi pomagali v teh desetih letih zahvalim, posebej se zahvalim podpredsedniku Vladu Pušniku za izjemen prispevek pri gradnji čebelarstva centra, zunanjemu ministru ČZS- Francu Šivicu za delo pri organizaciji kongresa Apimondie, podpredsedniku Boštjanu Noču za trdo delo v zvezi z uredbami, tajniku Tonetu Tomcu za predano opravljanje svojega dela, Pavletu Zdešarju za več kot vodenje opazovalno napovedovalne službe, profesorju Janezu Miheliču za več kot urejanje Slovenskega čebelarja in Barbari Zajc in njenemu očetu Albinu za poštvalno in predano delo. Ne morem mimo posebne zahvale gospe Ivanki Polanec, ki je v teh letih veliko poročala o našem delu, kot tudi našim prijateljem na TV Sloveniji, ki so posneli med drugim tudi poseben film z glavnim igralcem Francem Prezljem. Ob koncu si želim, da bi razvijali še naprej ČZS, da bil lahko vsak njen član ponosen, da ji pripada. Uspešno pa jo bomo razvijali, če bomo vanjo tudi kaj vlagali. V tem duhu želim novemu predsedniku in vsej ČZS veliko uspeha, sam pa tudi brez posebne funkcije zagotavljam sodelovanje tudi v bodoče. Želim vam vesele velikonočne praznike in – Naj med!

Sledila je svečana podelitev odličij Antona Janše I. stopnje čebelarjem posameznikom. Odličja so prejele tudi čebelarke organizacije za dolgoletno delovanje, ki pa jim jih bodo predstavniki ČZS podelili ob praznovanju jubilejev na sedežih čebelarskih organizacij.

Tajnik g. Tomec je predstavil delegatom finančno poročilo in poudaril, da je sicer ČZS v letu 2005 poslovala pozitivno a je zaradi predpisov, ki določajo višino amortizacije z upoštevanjem zneska za amortizacijo končna bilanca zato negativna. Mnenja je, da bo potrebno nujno nekaj narediti, da ČZS v prihodnjih letih zaradi zakonsko predpisane amortizacije ne bo zabredla v finančne težave. Na poročila delegati niso imeli večjih pripomb, delegat iz Grosupljega, predsednik g. Franc Mencin je poudaril, da ČZS preveč administrativno obremenjuje društva, ki zaradi kadrovske težave niso sposobna slediti vsem njenim zahtevam. Predlagal je da ČZS razmisli o obliki pomoči čebelarskim društvom. Po razpravi so delegati potrdili zaključni račun za leto 2005 in sprejeli razrešnico dosedanjemu

predsedniku g. Lojzetu Peterletu in podpredsedniku g. Borutu Rončeviću.

Nato so delegati poslušali poročilo o izvajanju ukrepov iz Uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva za leto 2005. Takoj po koncu poročila pa je predsednik volilne komisije g. Franc Javornik razgrnil volilne rezultate tajnega glasovanja za predsednika ČZS. Sporočil je, da je novi predsednik postal s precejšnjo večino glasov, g. Franc Čebulj iz Cerklj na Gorenjskem, sedanji župan občine Cerklje. Novoizvoljeni predsednik se je zahvalil za zaupanje in poudaril še enkrat da želi postati predsednik vseh čebelarjev in vključiti v delovanje tudi tiste čebelarje ki imajo drugačne poglede na delo čebelarske organizacije. Pozval je tudi svojega protikandidata, da se tudi naprej vključi v delo ČZS.

Delegati so nato sprejeli še delovni in finančni načrt za leto 2006, ki je nekoliko višji od tistega iz preteklega leta. Z delegatskimi vprašanji se je občni zbor ČZS zaključil.

Odličja Antona Janše prve stopnje so sprejele naslednje čebelarske organizacije: ČD Šmarje pri Jelsah, ČD Henrik Petermel Celje, ČD Bled Gorje, ČD Vrhnika, ČD Kranj, ČD Straža Dolenjske Toplice.

Prejeli so jih tudi naslednji čebelarji: Jožef Govednik iz Metlike, Anton Šteinbacher iz Slovenske Bistrice, Ferdo Brinjavc iz Mozirja, Ernest Eöry iz Prosenjakovcev, Franc Kaučič iz Negove, Ivan Ivancič iz Blok, Peter Gradišnik iz Celja, Lado Požes iz Trebnjega, Franc Peterka iz Lukovice, Zdravko Ribnikar iz Kranja, Ivan Košnjek iz Kranja, Martin Vidic iz Dolskega, Franc Čuk iz Radencev, Franc Obojnik iz Črne na Koroškem, Jože Čič iz Postojne, Jože Miklavc iz Maribora in Jože Goltnik iz Mozirja.

Čebelarjeva mesečna opravila

Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v aprilu

Boris Seražin — Rakek

Maj je mesec, v katerem imamo pri čebelah še kar nekaj dela. Ko uredim gnezdo, kot sem opisal prejšnji mesec, moram vzdrževati to stanje, da se v družinah ne pojavi rojilno razpoloženje. Problem uspešnega čebelarjenja je v tem, da so panji pred začetkom glavne paše, ki je v mojem primeru akacijeva, polni čebel. Vsekakor imam raje kakšen roj kot slabe čebele, ki zanesljivo ne bodo rojile, medu pa tudi ne bodo prinesle. Dobra paša z nekajdnevnimi velikimi donosi kmalu ustavi rojilno razpoloženje, morebitne matičnike pa čebele podrejo. Če so donosi slabi, pa nekaj družin gotovo roji.

Za uspešno preprečevanje rojilnega razpoloženja moramo vedeti, kaj vse ga pospešuje. To so:

1. veliko medu v panju v bližini zalege,

2. večje površine pokrite kot odkrite zalege,

3. dalj časa trajajoča pičla paša (od 0 do 0,5 kg medu na dan),

4. pomanjkanje prostora za izdelavo satov,

5. stara matica v panju,

6. veliko troto v panju.

Ko družina izpolni večino omenjenih pogojev, izroji. Vsi moji čebelarski ukrepi so usmerjeni v to, da se v družini tako stanje ne bi nikoli zgodilo. Najpreprostejši protirojilni ukrep je točenje medu. To poteka v več različicah. Če je medu za točenje dovolj, potem ga iztočim s točilom. Včasih pa se zgodi, da je medu za točenje premalo in hkrati preveč, da bi ostal ob gnezdu. V tem primeru ga odstranim čim dlje od zalege. S tem izpraznim sate ob gnezdu, čebele pa dobijo možnost širiti gnezdo.

Drugi ukrep je povečanje površin z odkrito zalego. Maja

se velikokrat zgodi, da družina zaradi pičlih donosov napolni celice ob zalegi, tako da matica nima kam polagati jajčec. Če ne pričakujem res izdatne paše, potem je rešitev v tem, da maja v sredino gnezda vsak teden dodam po eno satnico. Tako nastane prazen prostor v gnezdu in to prisili čebele h graditvi sata. Že med graditvijo, ko so celice dolge šele nekaj milimetrov, jih matica zaleže. S tem preliščimo čebele, da v tak sat ne nosijo medu. Ob normalnem delu čebel so taki sati povsem brez trotovine. Da to dosežemo, moramo teden dni pred dodajanjem satnic družini omogočiti, da zgradi velik trotoviski sat. Ko ga naredi, trotoviskih celic ne dela več. Obstaja še en razlog za graditev trotovine. To se zgodi, če imajo satnice premajhne celice. Ker čebele ne marajo premajhnih celic, na vsakih deset celic združijo po dve celici in naredijo večjo celico. Problem pa nastane, če je paša obilna, ker imajo družine ob koncu paše zelo veliko zalege. Velike površine zalege plačam z veliko porabo medu, potrebnega za hranjenje zalege. Kot sem že napisal, potrebujem za vsak sat zalege sat medu, in če družina med pašo zaleže tri sate, potem porabi tudi približno 6 kg medu. Zaradi tega je pridelek medu na koncu veliko manjši. Je pa veliko vprašanje, kakšen je smisel tolikšne zalege. Ta se namreč izvali približno 14 dni po končani paši, torej dobim čebele potem, ko sem pridelek že izočil, in če ne pričakujem še ene paše, so te čebele za to leto povsem neuporabne.

Zaradi tega maja ukrepam na meji med rojenjem in preprečevanjem rojenja. V prvem delu vsako rojenje dokaj uspešno prepreči premeščanje zalege, saj s tem v panju spraznim veliko prostora, odstranim med in matici naredim prostor za zaleganje. V drugem delu po navadi za preprečitev rojenja izrabim medenje akacije. Poskrbim, da je ob zalegi čim več medu, tako da matica nima prostora za zaleganje. Pri donosih, ki presegajo kilogram in pol na dan, lahko pričakujem, da bodo čebele podrle vse pokrite matičnike. Tako takrat pravzaprav tvegam, da bi družine izrojile, vendar se to normalno ne zgodi. Takoj po končani akaciji paši je vsako leto vreme lepo vsaj 14 dni, lahko pa tudi tri tedne slabo, zato je v naravi absolutno brezpaše. Ker akacija tako nenadno preneha mediti, čebele podprejo še odprte matičnike, čeprav imajo polne zaloge medu. Čebele namreč ne rojijo, če v naravi ni donosov ali če morajo uporabljati svojo zalogo.

V 11-satnih panjih s počez dodanimi sati družine dosežejo poln razvoj kakih 14 dni pozneje kot v normalnih AŽ-panjih. To je po navadi prav med akacijevo pašo, glede na to pa pri njih maja pravzaprav nimam kaj početi. Panji so tudi dovolj veliki za ves med akacijeve paše.

Če povzamem, maja pustim čebelam, da znosijo med v gnezdo, in če ocenim, da ne bodo izrojile, ga tudi ne širim. Tako je stanje konec maja. Družine imajo torej veliko manj zalege kot na začetku meseca, panji pa so polni medu, če je bilo seveda medenje dovolj obilno. Tako so včasih v takih družinah samo štirje sati zalege, vse preostalo pa je med. Posledica tega je sicer določena oslabeitev družin, ven-

dar to ni problem, saj iz teh družin ne jemljem zalege za narejanje rezervnih družin. V prihodnjem mesecu pa vsaj v prvem delu ni pričakovati paše, tako da se družine do smrekove ali lipove paše lahko še okrepijo.

In kaj naredim, če se kljub vsemu pojavi rojilno razpoloženje. Na standardnih AŽ-panjih se to včasih zgodi pri najboljših družinah. Ko to ugotovim, je ključen podatek, koliko časa ima družina težave.

Če se rojilno razpoloženje šele nakazuje, velikokrat zadošča, da iz panja pobrem ves med in ga dam slabšim družinam (sate odzvamem kar s čebelami), družini pa dodam satnice iz slabših družin. Satnice dam v panj, in sicer na vsak sat zalege eno. Normalno taka preureditev gnezda in medišča ustavi rojenje in čebele same zgrizejo matičnike.

Če je matici že upadel zadek in je videti kot velika čebela, je najbolje, da čim hitreje izroji ali da odzvamem matico in poskrbim za vzroje nove. Družini pustim en matičnik, da se izvali nova matica. Pri tem obstaja nevarnost, da družina potegne veliko zasilnih matičnikov, zaradi katerih lahko izroji. Zato moram tako družino čez 6–9 dni pregledati in potrgati vse nepotrebne matičnike. Družina lahko izroji že, če ima dva.

V mojem čebelarstvu vsem maticam prirežem eno krilo. Odrežem jih zelo malo, tako da štrcelj krila matice ne ovira pri zaleganju jajčec. Zaradi tega stara matica ne more leteti naravnost in tako kroži pred panjem in sede čisto blizu čebelnjaka na tla. Ker jo tam najde le malo čebel, se večina prvega roja vrne v panj. S tem družina ne oslabi, in ker nima odkrite zalege, na paši lahko prinese poln panj medu. Paziti moram samo na to, da družino pregledam in potrgam vse matičnike razen enega, še preden se izležejo mlade matice.

Med pašo se velikokrat zgodi, da ene družine prinesejo

Bujno cvetoča akacija (*Robinia sp.*)

(Foto: D. Bedel)

veliko več kot druge. Takim družinam kljub na pol polnemu panju odstranim medene sate in jih dodam družinam, ki še niso dovolj močne za velike donose. Pri tem upoštevam, da čebele za en sat pokritega medu potrebujejo vsaj štiri sate za shranjevanje medicine. Tako ugotovim, da je panj povsem poln, ko je medišče kolikor toliko polno, v plodišču pa so še vsaj štiri povsem prazni sati. V tem primeru morajo družine po jutranjem zagonu, ko prinesejo 2 ali 3 kg medicine, začeti odstranjevati vodo iz medu, zato se dnevni donosi zelo zmanjšajo. Če bi bil panj poln do zadnje celice, bi izgubil vsaj 15 kg medu. Zato so nekateri čebelarji pripravili zaklade, da v tem primeru odvezamejo sate z medom, jih dajo v zaklado in jih po končani paši spet odstranijo. S tem lahko zelo povečajo donose na paši.

Obstaja še en način preprečevanja rojenja. Ta je dokaj zamuden, vendar po mojem izjemno učinkovit. V začetku maja najprej iz rezervnih družin v 3-satnih panjih naredim narejence. Ko ima matica v rezervnem panju enega do dva sata zalege, družino, ki -sede na roj-, zložim na kozico (plodišče in medišče), čebele, ki so ostale v panju, pa poškopim z vodo, v katero dodam malce eteričnega olja. Prineseno rezervno družino z letošnjo matico – dovolj sta tudi samo dva sata po možnosti pokrite zalege – zložim v sredino gnezda. Nato odstranim staro matico ter vse zaležene sate stare družine ometem nazaj na sipalnik pred plodišče. Obvezno potrgam vse matičnike, sate iz stare družine pa sproti nalagam nazaj v plodišče. Čebele lahko ometem neposredno v plodišče. Na ta način zadržim vse čebele in vso zalego stare družine in jo okrepim z novo.

Družina to leto ne roji več, prinese pa nadpovprečno količino medu. Ta postopek velja tudi za pevko, ki jo moram odstraniti, ali za vračanje že izletelega roja, ki mu prav tako odstranim matico. Razlaga za uspešnost tega načina je, da ometene čebele ne prepoznajo svojega satja, ampak se v sicer domačem panju vedejo, kot bi bile tujke, in se izprosijo v novo družino.

Razlog, da ne rojijo znova, je v tem, da matica ni pripravljena na rojenje in bi jo morale čebele pripraviti do tega, ker se razmere niso spremenile, pa tega ne storijo. Metoda je preizkušena in zelo zanesljiva. Poiskusi so bili narejeni tudi z ometanjem samo plodišča in z ometanjem stare matice kar med čebele. Matica se v tem primeru ne

vede kot gospodarica, ker to ni na satu, ampak bega po panju in čebele jo ubijajo. Ta postopek je bil preizkušen na pre-majhnem številu primerov, da bi lahko presodil, koliko je zanesljiv, verjetno pa prav toliko kot že preizkušena metoda.

Pri mesečnih nasvetih, ki jih pišemo mesec

dni naprej, je zelo težko napovedati, kaj je treba narediti v določenem tednu v mesecu. Slovenija je sicer majhna, vendar geografsko velikanska država. Sočasno se lahko kopamo v morju (ker je dovolj toplo) in smučamo visoko v gorah. Zato so ta navodila lahko samo okvirne smernice za ravnanje čebelarjev. Okvirno bom napisal približne roke, kako se paša pojavlja maja, saj bo to morda lahko v pomoč začetnikom. Akacijeva paša se v Primorju (povsem ob obali) vedno začne prve dni maja. Ta podatek je zelo zanimiv, saj je iz njega mogoče razbrati, kakšno vreme imamo v določenem letu, in ali paša prehiteva ali zamuja. Ko se enkrat začne, se razvija po točno določenih zakonitostih. Nekaj dni pozneje (nekoliko je vendarle odvisno od vremena – po navadi dva do tri dni) se začne v Novi Gorici in Goriških brdih in se vsakih nekaj dni pomakne za nekaj kilometrov po dolini proti Podnanosu. Tam se pojavi približno 14 dni pozneje kot v Kopru, zato nekateri goriški čebelarji vozijo svoje čebele v zgornji del doline na drugo pašo na akaciji. Pri tem pa je vse odvisno od vremena. Če je vreme razmeroma hladno (pihajo severni ali vzhodni vetrovi), potem paša traja do 14 dni. Če pa nastopi vročina, se začne paša hitro krajšati, tako da ob južnih in jugozahodnih vetrovih lahko medu samo dva dni. Na splošno pomeni dolgotrajnejša paša tudi boljše donose. Potem začne akacija mediti v Prekmurju. Kadar se to medenje pojavi že kmalu, se v Novi Gorici (predvsem ob meji z Italijo) že končuje. V tem primeru se medenje nekaj dni prekriva. Včasih pa se medenje v Prekmurju lahko pojavi kar teden dni pozneje. Kljub temu se mi čebele splača prepeljati v Prekmurje. Po navadi dobim nekaj kilogramov medu na prvi paši, vendar to še ne pomeni, da so panji povsem polni, saj čebele zapolnijo sate z medom predvsem v plodišču. Ko čebele prepeljem v Prekmurje, potrebujem samo še nekaj dni medenja, da so panji dovolj polni, in da si lahko obetam odlično točenje. Vsak kilogram medu, ki ga čebele naberejo tam, je namenjen za v sod.

Na drugih območjih Slovenije akacija medu v obdobju med tema datumoma. Po mojem je medenje še najboljše tam, kjer cvetenje podaljšajo različne vzpetine ali senčne doline. Tam lahko medenje traja več tednov, čeprav območja niso znana in na njih ni prav veliko medovitih rastlin. Prav zaradi dolgotrajnosti paše lahko izključimo tveganje slabega vremena. Če je medenje dolgotrajno, se vedno zgodi, da je med cvetenjem nekaj lepega vremena, to pa pravzaprav velja za vse paše.

Na območjih, na katerih ni akacije, se približno v sredini maja velikokrat pojavi medenje na gozdnem drevju. Kadar je paša na akaciji slaba, je tako medenje izdatnejše od medenja akacije. Na splošno lahko ugotovim, da morajo biti čebele najpozneje približno v sredini maja pripravljene na eno izdatno pašo, ne glede na to, kje so.

Pri pašah je tako, da družina za zapolnitev prostora okoli gnezda potrebuje od 5 do 10 kg medu. Šele ko je to polno, začnejo čebele nositi med v medišče, zato na

Velik roj v maju lahko prinese še dovolj medu. (Foto: D. Bedel)

splošno lahko računamo, da bomo pri donosu 15 kg na panj lahko iztočili od 5 do 10 kg medu. In ko je plodišče polno medu, je vsak dodatni kilogram tisti, ki ga lahko iztočimo. Velja pa še eno pravilo: če medu po medenju ne iztočimo, ga čebele v prihodnjih tednih porabijo za zalego, tako da čebelar čez mesec dni nima česa točiti. Med letom

lahko pričakujemo največ tri tedne medenja, razen kadar medu jelka. Ves preostali čas je vreme bodisi presuho bodisi premokro, lahko je medenje zmotila nevihta, lahko preprosto ni čas za medenje in še bi lahko naštevali. Kot čebelar naredim vse, da so moje družine tiste tri tedne kar najbolj pripravljene.

Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v maju

Milan Starovasnik – Komenda, e-pošta milan.starovasnik@volja.net

Maj je mesec velikih čebelarških pričakovanj. Če bo vreme lepo in če bodo čebele dovolj močne, bomo ta mesec lahko kar dvakrat točili, najprej cvetlični, nato pa še akacijev med, na območju s smrekjo pa lahko tudi med mane velikega smrekovega kaparja.

Glede na izjemno dolgotrajno zimo so čebele prav lepo prezimile. Kljub pozni pomladi so nabrale obilo cvetnega prahu, ki jim je zagotovil silovit razvoj.

Zdaj lahko primerjamo datume cvetenja rastlin s tistimi iz prejšnjih let. Seveda je letos nekoliko poznejše kot minula leta. Tako bomo lahko ugotovili ali se razvoj čebeljih družin in razvoj v narave ujemata. To je odločilnega pomena za pripravo čebeljih družin na skorajšnje paše. Ker pa je bila zima dolga in ni bilo pravega razvoja, bodo nekoliko poznejša tudi opravila v panjih. Marca in aprila je razvoj pri čebelah zamujal za 10–14 dni, to pa moramo glede na pašne razmere v okolici stojišča upoštevati tudi zdaj. Kljub temu pa narava to zamudo kaj hitro nadoknadi, posledica tega pa so prepozno ali slabo razvite družine. Takšne družine pa ne bodo sposobne v polni meri izrabiti vsega, kar bo ponujala narava, zato ima zdaj odločilno vlogo čebelar. Staro pravilo je, da nam slabiči ne dajo ničesar. Le močne in zdrave družine nam bodo v ponos in bodo gospodarsko upravičile trud in čas, ki smo ga v prejšnjem letu vložili v delo z njimi. Zato moramo zdaj temeljito pregledati vse družine. Glede na moč jih razdelimo v tri kategorije: 1. slabe, 2. dobre, vendar njihov razvoj nekoliko zaostaja, in 3. odlične. Potem vse slabe družine izločim, tako da jih položim na dobre ali odlične družine, tako da jih po moči približno izenačim. Pazi! Kljub združitvi si moramo zapisati kakovost družine, kajti le iz skupine odličnih družin bomo lahko odbrali najboljšo za vzrejo matic ali trotarja. Sam čebelarim po preprostem reku: »Slabiča odzemi in ga še bolj oslabi ali celo uniči, odlične družine pa še dodatno okrepi.« S tem pridela več medu z manj truda na posamezen panj. Le s tako filozofijo lahko pridemo do spoznanja, koliko lahko ponudi narava in koliko lahko prinese posamezna družina, če je pravočasno razvita do

vrhunca. Razlika je lahko prav presenetljiva, v nekaterih primerih pa prav neverjetna.

Kako poteka združitve? Že star pregovor pravi, da lahko s čebelami do kresa (dokler je sonce v vzponu) počnemo skoraj vse, kar želimo. Zato manj kot kompliciramo, hitreje opravimo delo. Slaba družina po navadi zaseda dve nakladi dvetretjinskega LR-panja.

Nikoli ne združujmo slabih družin med seboj, kajti rezultat bo vedno slaba družina. Ob napovedi sončnega vremena delo opravim dopoldne, ko so pašne čebele na paši. Dobri ali odlični družini odstranim pokrov in PVC-folijo. Nato dodam matično rešetko in s sladkorno raztopino pokapam zgornje čebele. S tem zaposlim čebele, ki so v zgornji nakladi. Nato položim slabiča na ta panj. Maticice ne iščem, ker je vseeno, ali jo bodo čebele iz močne spodnje družine sprejele ali ne. Vedno pa na stojišču odstranim slab panj, poleg tega pa močnega nikoli ne premeščam nad slabiča. Z odstranitvijo slabiča se bodo vse njegove letalke (pašne čebele) vtele v sosednja panja in ju s tem še dodatno okrepile. V tem panju bo nastala močna družina. Če bo zgornja matica iz slabiča zalegala naprej, jo bom uničil deset dni pred začetkom obilnejše paše – po večini je to paša na akaciji. Tako se bo zalega polegala v zgornjih dveh nakladah in čebele bodo imele dovolj prostora za odlaganje medicine. V praksi pa je ta postopek kar boleč, saj tako kaj hitro izgubimo tretjino panjev.

Na to pa lahko pogledamo še z drugega stališča. Sprostijo se nam podnice in pokrovi, ki jih bomo potrebovali za oblikovanje novih družin (narejenci ali ome-tenci) ali jih uporabili za roje, če nam bodo čebele izrojile. Vse pa bo še dodatno poplačano ob točenju medu iz okrepljenih družin, saj bomo iz teh družin iztočili veliko več medu kot iz slabiča in močne družine skupaj. Prav tako bodo manjši tudi stroški prevoza na pašo. Ta postopek vedno izvedem pred prevozom čebel na akacijo. Vendar smo čebelarji različni in marsikateremu je žal za vsako, še tako slabo družino. Pomembno jim je le to, da bo panjev dovolj, zato jim denar in delo, vloženo v slabiča, ne pomenita nič. Nihče pa se ne zaveda, da s tem izvajamo tudi negativno selekcijo, ker narava sama prej ali slej izloči vse, kar je slabo. Tudi

sam sem v začetku razmišljal podobno. Nato pa sem se spomnil besed g. Uroša Vidmarja iz Bohinja, ki mi je dejal: »Dober čebelar postaneš šele takrat, ko slabo matico brez usmiljenja uničiš.« Dobra matica je ključ do uspeha. Če imamo vse družine približno enako razvite, jih moramo v tem mesecu pripraviti do vrhunca razvoja. Zato se vrnimo k moji klasični tehnologiji.

Ker je razvoj čebeljih družin aprila zamujal za nekaj več kot teden dni, bom peti poseg v družinah, kot sem ga opisal v aprilski številki, na mojem območju izvedel okoli prvega maja. Zaradi velike porabe hrane je bilo treba aprila družine tudi dokrmiti, saj zaloga v panju nikoli ne sme biti manjša od sedmih kilogramov. Za ta namen sem uporabil sladkomo raztopino. To v 2-litrskem vedru navezmem nad panj, tako da čebele iz izvrtanih luknjic dobijo približno 2–3 dcl raztopine na dan. Na ta način zelo lepo gradijo satje in si nad zalego ustvarijo venec hrane, ki je zelo pomemben za nemoteno zaleganje matice. Ob muhastem aprilskem vremenu so imele čebele tudi dovolj vode za kmljenje zalege, tako da ob slabem vremenu niso izletavale iz panjev. Drazilno-spodbujevalno kmljenje vedno končam do 20. aprila. Od takrat naprej so družine že tako razvite, da v naravi dobijo več kot tisti hip potrebujejo. Peti poseg izvedem v sredini cvetenja regrata. Zdaj lahko močna družina nabere od 2–3 kg medicine na dan, to pa je tista količina, pri kateri čebele intenzivno gradijo satje. Obnova satja bo bolj ali manj končana od konca aprila do sredine junija, največ pa bo končane prav maja. Zato je zdaj izjemno pomembno, da damo čebelam dovolj satja v graditev, saj s tem preprečujemo razmah rojilnega razpoloženja. Iz biologije čebel pa vemo, da rojenje največkrat povzročijo različni dejavniki:

- kadar se v družini poruši naravno ravnovesje in je v njej več mladih čebel krmilk, te pa nimajo dovolj odkrite zalege, da bi oddajale mleček;
- kadar postane panj pretesen, ker je gostota čebel prevelika;
- kadar zaradi starosti matice primanjkuje matičnega feromona itd.

Zelo velik pomen imajo tudi starost satja in s tem povezane bolezni v družini.

Zato je bolje, da damo v graditev kak sat več kot premalo. V začetku mojega čebelarjenja v dvetretjinskem LR-panju se mi je dogajalo, da nisem imel dovolj satja. Zato sem med regratovo pašo med dve nakladi dodal kar normalno naklado s samimi satnicami. Pri kontroli čez sedem dni so bile zgrajene vse satnice in matica je v njej že začela zalegati. To pomeni, da ob uporabi dvetretjinskih LR-naklad lahko tudi tako korenit poseg čebelja družina v tem času sprejme normalno in se zato še bolje razvija, saj iz mladega deviškega satja dobimo večje in vitalnejše čebele. Pogoj za graditev pa je stalen dotok hrane.

Tako čebele dodane satnice v tednu dni lepo izdelajo, središče gnezda pa se preseli v četrto naklado.

Šesti poseg. Kaj potrebujem? Za vsak panj: eno matično rešetko in dve satnici.

V spodnji, tretji nakladi, se polegajo zadnje čebele. Zato pri tem posegu odvezem spodnjo naklado, ki je na podnici panja, in jo uporabim kot mediščno naklado. Za ta poseg potrebujem tudi matično rešetko. Iz panja odstranim spodnjo naklado. Po možnosti panja ne razdiram, ampak tri naklade skupaj postavim na obrnjen pokrov, odvezem spodnjo naklado s podnice, preostale tri naklade pa nato položim nazaj na podnico. Šele nato odstranim PVC-folijo in na naklado dodam matično rešetko. Nato odvzeto spodnjo naklado premestim nad matično rešetko, odstranim krajna sata in v sredino te naklade dodam dve satnici (na 4. in 6. mesto). V tej nakladi, ki bo odslej medišče, nikoli ne iščem matice, ker je doslej še nikoli ni bilo v spodnji nakladi.

S tem posegom sem dobil prvo mediščno naklado, ker pa je v njej del polegajoče se zalege, bodo čebele še z večjo vnemo vanjo nosile medicino ter zgradile dodani satnici.

Poskrbeti moramo, da je v mediščni nakladi kakovostno satje, saj je satje prva posoda za med. To naklado čebele skoraj vsako leto napolnijo z regratovim (cvetličnim) medom. Tako lahko to naklado iztočim še pred prevozom na akacijevu pašo ali na pašo na smreki, saj prav med medenjem akacije v nizini izloča mano velika smrekova lekanija, cveti pa tudi javor, pri čemer se skoraj vedno pojavlja tudi mana.

Ko iz družine odvezem polno mediščno naklado, jo takoj nadomestim z rezervo iz skladišča, saj bi v nasprotnem primeru izzval rojilno razpoloženje. Zato je zelo pomembno, da imamo v zalogi dovolj rezervnih naklad, satja in satnic. Tako nikoli ne prevažam polnih naklad in pridobim sortni med.

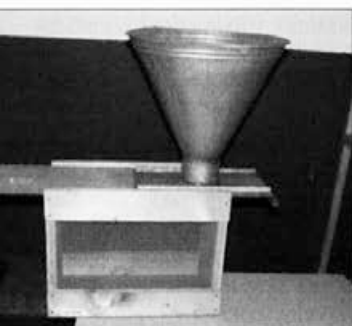
Sedmi poseg. Kaj potrebujem za vsak panj? Naklado s petimi sati in štirimi satnicami.

Glede na intenzivnost paše moram približno čez sedem dni izvesti nov poseg, med katerim dodam novo mediščno naklado. To storim, ko so v prvi mediščni nakladi sati že delno zapolnjeni z medicino. Pomembno je vedeti, da za en sat pokritega medu čebele potrebujejo tri sate, v katerih predelujejo medicino. Novo mediščno naklado dodam tik nad matično rešetko, to pa v praksi izzove še večjo nabiralno vnemo.

Tako imam pri posamezni družini tri plodiščne naklade in dve mediščni, to pa zagotavlja nemoteno zaleganje matice in dovolj prostora za skladiščenje medicine do konca cvetenja akacije ali nižinske paše na smreki.

S tem se tudi končuje mesec maj. Naj medi!

Zaboj za ometence. (Foto: M. Starovasnik)

Obilica cvetnega prahu na vrbi ivi.

Podstavek za stojšče nakladnih panjev.

Veterinarski nasveti za maj 2006

Mag. Ivo Planinc, Veterinarska fakulteta – Nacionalni veterinarski inštitut

Za uspešno obvladovanje varoj je treba nenehno spremljati njihov razvoj, hkrati pa število teh zajedavcev ves čas vzdrževati pod ekonomskim pragom – to pri tistem številu, ki ne povzroča večjih poškodb čebel in čebelji družini še dopušča normalen razvoj.

Med pašno sezono lahko število varoj zmanjšujemo zgolj z biotehnoškimi ukrepi. Poleg ukrepov, ki so bili opisani že v prejšnji številki Slovenskega čebelarja, je ta mesec najpomembnejši ukrep narejanje novih družin. To so lahko naravni roji, narejenci z zalego ali ometenci iz suhih čebel.

Največjo učinkovitost pri zatiranju varoj dosežemo v obdobju, ko v družinah ni zalege, saj so vsi zajedavci na odraslih čebelah. Zato je pomembno, da pri vseh narejencih izrabimo to obdobje in takoj izvedemo zatiranje. Iz teh družin letos ne bomo smeli točiti medu, ki bi bil namenjen za prehrano ljudi. Za zatiranje lahko uporabimo tako oksalno kislino (p. a.) kot perizin.

1. Postopek zatiranja varoj pri narejencih s pokrito zalego

Počakamo, da se izleže vsa zalega, da se iz matičnika izleže matica, se sprši in začne zalegati, vendar nova zalega še ni pokrita.

a) Pripravimo svežo sladkorno raztopino oksalne kisline. Pripravljeno raztopino z brizgo kapamo po vsaki zasedeni ulici.

b) Pripravimo raztopino vode in perizina. Raztopino pokapamo po zasedenih ulicah.

2. Postopek zatiranja varoj pri ometencih

V posebej pripravljene zabojčke (na dveh straneh je mreža, na dveh pa lesena stena) ometemo čebele, zapremo pokrov in jih stehamo.

a) Pripravimo svežo vodno raztopino oksalne kisline. Z ročnim pršilnikom čebele pršimo skozi mrežo zabojčka. Sočasno zabojček tresemo in obračamo, da vse čebele enakomerno ovlažimo.

b) Suhe čebele ometemo v pripravljen panj s satjem. Po nekaj dneh čebele na vseh zasedenih satih z ročnim razpršilnikom poškopimo s pripravljeno raztopino.

Količino pripravljene raztopine prilagodimo številu družin, pri katerih bomo izvedli zatiranje. Raztopine, ki je nismo porabili, ne shranjujemo za morebitno poznejšo uporabo. O odmerkih se posvetujte z vašim območnim veterinarjem.

Med zatiranjem obvezno uporabljamo osebna zaščitna sredstva.

Prednosti takojšnjega zatiranja varoj pri narejencih

- Z narejanjem novih družin vzdržujemo število varoj pri matičnih družinah pod ekonomskim pragom.
- Pri novih družinah, ki jih v tem času očistimo varoj, zajedavce vnovič zatiramo šele pozimi, prej pa le ob morebitni reinvaziji. Zaradi tega bomo porabili manj zdravil, manj pa bo tudi njihovih ostankov v vosku.
- Če nove družine takoj očistimo varoj, jim s tem omogočimo dober razvoj do jeseni in zazimitev močnih družin.
- Dva do tri dni po zatiranju varoj ugotavljamo tudi število odpadlih varoj. Iz tega števila lahko sklepamo, kolikšno je število varoj v matični družini.
- Ta podatek je zelo pomemben, saj se le tako lahko pravočasno odločimo za začetek zatiranja varoj pri matičnih družinah, glede na stopnjo napadenosti pa tudi za pravočasno izbiro dovolj učinkovitega sredstva.

Narejenci

Boris Seražin

Pred leti mi je neki večji čebelar dejal: »Tisti, ki nima rezervnih družin, nima medu.« To je veljalo zlasti tedaj, ko varoza še ni bila velik problem. Zdaj, ko so zimske izgube vsako leto velike, pa lahko parafraziram, da »čebelar, ki nima rezervnih družin, nima čebel«.

Po mojem je prav to ključno za uspešno čebelarjenje, zato je delanje narejencev zelo pomembno čebelarjevo opravilo.

Ta mesec že lahko naredim vsaj nekaj novih družin, ki jih bom med sezono uporabil za zamenjavo oslabilih matic ali za saniranje družin, ki nameravajo rojiti, kot sem to pojasnil v čebelarjevih opravilih za maj.

Postopno delanje narejencev zame ni primerno. Pri tem namreč porabim preveč časa za iskanje zalege, matičnikov, pregledovanje družin in pogoste vožnje do čebelnjakov. Dogaja se mi, da tedaj, kadar so v panjih matičniki, v njih ni zalege ali pa nimam časa, tedaj, kadar je zalege dovolj, pa v družinah ni matičnikov. Zato moram to delo vnaprej načrtovati.

Narejence lahko delam do 15. julija, po tem datumu pa jih lahko delam samo iz gospodarskih družin. Te družine razdelim na pol in tisti polovici, ki je brez matice, dodam oplojeno matico, obe pa takoj krmim na zalego. Uspešen sem, če to naredim do 15. avgusta.

Če delam narejence maja, zadostujeta za dobrega narejenca en sat po večini pokrite zalege in en sat čebel, ki pri zalegi vzdržujejo toploto. Junija zadostujeta dva sata zalege, julija pa trije. Če so, so dobrodošli medeno-obnožinski sati, če jih ni, pa tudi ni hudo narobe. Potem narejence z zalego prenesem na drugo mesto, ki je vsaj nekaj sto metrov stran od prvotnega. Nekaj čebel se sicer vrne, vendar to ni prevelik problem. Najraje jih prepeljem tako daleč, da so od starega stojišča oddaljene vsaj 6 km zračne razdalje. Takoj po narejanju je panje dobro zapreti vsaj do naslednjega večera, bolje še za dan ali dva več, da čebele z lastnim vonjem oblikujejo novo družino. V prazen sat je treba naliti približno 0,5 dl vode. Tudi če čebel ne nameravam zapreti, jim odprem žrela šele, ko se stemni. Če čebele odprem takoj, se neenakomerno vletijo v različne panje, pač glede na privlačnost posameznega narejenca. Ker je v kakem narejencu vedno matica, je ta poln čebel, drugi panji pa so lahko prazni. Če ni dovolj čebel, odprta zalega ali jajčeca lahko propadejo, zato naj bo teh čim manj. Pokrito zalego čebele rade tudi zapustijo, v takih panjih pa se rada pojavi poapnela zalega.

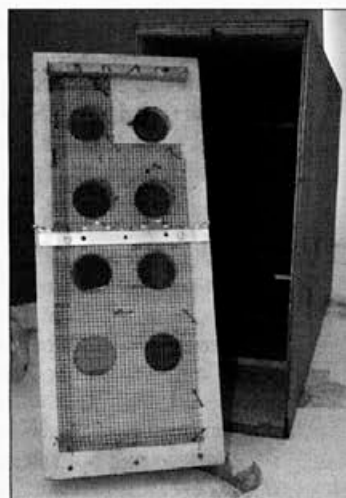
V mojem čebelarstvu nikoli ne jemljam zalege gospodarskim družinam, temveč vedno le rezervnim, ki

so po navadi v zgodnjem spomladanskem času najsibkeje. Družine razdelim na toliko narejencev, kolikor je satov po večini pokrite zalege. Matico je dobro najti, vendar je zaradi pomanjkanja časa ne iščem. Če jo najdem, ostane v stari družini, ki ji ostane en sat ali dva, lahko tudi odkrite zalege.

Pred delanjem narejencev se dogovorim z vzrejalcem matic – zaradi »osvežitve krvi« ne vedno z istim – za dovoz matičnikov. Pet do osem dni pred rokom prevzema matičnikov naredim dogovorjeno število narejencev. Pri vzrejalcu matic dam zrele matičnike, iz katerih se bodo matice polegale naslednji dan, v luknje narejene v penasti gumi. V hladilno torbo dam v dveh plastenkah po 1,5 l vode, segrete na približno 45 °C, nekaj plasti krpa, nato pa matičnike. V torbo dam tudi termometer, ta pa naj kaže od 30 do 33 °C. V takem prostoru matičniki brez škode ostanejo več ur.

Narejencem dodam matičnik na zgornji rob zalege. Ker so narejenci narejeni tako, da je prvi ali drugi sat ob steni vedno zalega, je ni treba iskati (dva sosednja panja jo imata tako, da se grejeta). Narejenci so potegnili matičnike, ki jih ne trgam, ker jih bo uničila matica, ki se bo izlegla naslednji dan. Drugače ravnam le, če se je v narejence vletelo veliko čebel iz drugih panjev. V tem primeru obstaja nevarnost, da tak panj izroji, zato moram matičnike potrgati.

Čez 14 dni preverim uspešnost oploditve matice. Če to storim prej, to po navadi povzroči nekaj odstotkov izgubljenih matic, predvsem zato, ker so mlade matice še nemirne in begajo po satju. Če v družini ni zalege, potem se matica iz dodanega matičnika ni izlegla ali se je izgubila na prahi. Kaj se je zgodilo, vidim po tem, da zasilni matičniki niso uničeni, iz enega pa se je pred kratkim izlegla zasilna matica. To je dobro vidno po tem, kako je odprt matičnik. Tako matico lahko pustim v panju, kajti če ne bo dobra, je prihodnje leto ne bom uporabil v gospodarski družini. Družino bom uporabil za delanje narejencev. Razlika med dobro in slabo matico je v tem, da slaba napolni plodišče 9-satnega panja, dobra pa plodišče 11-satnega. Zasilno matico

Panji za pripravo narejencev.

(Foto: B. S.)

lahko tudi uničim in po ustreznem postopku družini dodam že oplojeno, lahko pa dodam v staniol papir ovit matičnik, tako da iz njega gleda samo vrh matičnika (čebele matičnik vedno uničijo od strani). Ta postopek uporabim tudi takrat, kadar delam narejence in hkrati dodajam matičnike. Čebele šele po dveh do treh urah ugotovijo, da v družini ni matice, po tem času pa so matičniki za čebele dobrodošli.

Če v družini ni matice, ji takoj lahko dodamo oplojeno ali neoplojeno matico. Vsi postopki, pri katerih je treba poiskati matico in jo nekako dodajati, so zame neuporabni. Po eni strani zahtevajo veliko časa, po drugi pa niso stoodstotno zanesljivi. Za saniranje narejencev, v katerih se je matica izgubila, pripravim na drugem kraju narejence v 3-satnih panjčkih, v katerih so se matice tudi oplodile, potem pa jih na treh satih dodam v 9-satne narejence, v katerih se je matica izgubila. Tako 3-satne panjčke uporabljam kot plemenilke. Po mojem je to tudi njihova najmanjša sprejemljiva velikost.

Matici odrežem tretjino enega krila in jo takoj označim. V panj dodam še manjkajoče sate in s tem je za narejencem skoraj konec dela za to leto. V tem obdobju v družini ni pokrite zalege, zato je to primeren čas za uničevanje varoj z enim od registriranih sredstev. Narejenc bo zimo preživel brez dodatnega uničevanja varoj. Da bi bilo število varoj v novi sezoni čim manjše, pa je nujno tudi zimsko zatiranje teh zajedavcev.

Vsem narejencem dodam v plastenki 5 l sladkorne raztopine in cevko, da imajo čebele hrano stalno na voljo. Prvo plastenko s sladkorno raztopino v razmerju 2 dela vode in 3 dele sladkorja hitro znosijo okoli gnezda. Pri naslednjih plastenkah vhod v cevko zmanjšam na 10 mm in s tem podaljšam čas odvzema na približno 14 dni. Plastenke menjam do septembra, pri tem pa ni nič hudega, če menjavo zamudim za nekaj dni. Tako oskrbljeni narejenci so že ob koncu julija polni zalege.

Ob hojevi letini narejencem poberem zalego in z njo okrepim gospodarske panje, tako da ti prinesejo občutno več medu.

Posledica stalnega krmljenja in odlične matice je, da je v panju veliko zalege. Ker je zaloga medu daleč od sredine gnezda, je tedaj, ko se zalega izleže, veliko gnezdo prazno. Veliko zalege porabi veliko medu, kar ga ostane, pa je na krajnih satih. Če je zima dolga, zlasti če je gnezdo v sredini, čebele hitro pridejo do okenc, potem pa se odločijo za eno stran gnezda, na kateri je samo polovica zimske zalege. Ko te zmanjka, družina od lakote propade, čeprav je v panju še veliko medu. Po mojem je prav, če je gnezdo ob steni, tako da se družina seli za medom oz. tja, kjer je še vsa zaloga. V sredini septembra družinam dodam še nekaj dodatne gostejše hrane, to pa čebele znosijo v sredino gnezda.

Kljub temu je smiselno oktobra še enkrat pregledati družine in polne sate medu približati gnezdu, ki je ob strani, tako da se sosednji družini grejeta.

Po opisanem postopku mora družina dobiti več kot 20 l sladkorne raztopine, vendar to po mojem prepričanju tudi zagotavlja, da bomo v prihodnjem letu imeli odlične matice in rezervne družine. Slaba matica je le izjema.

Po mojem je ta način primeren za vsako čebelarstvo, manjši čebelarji pa si manjše število narejencev lahko naredijo tudi s premeščanjem družine z matico na drugo mesto v čebelnjaku (ne na sosednje). Na stari lokaciji ohranimo od enega do dva sata odkrite ali pokrite zalege, saj se bodo prenesene izletne čebele vrnile in poskrbele za zalego, družini dodamo še v staniol ovit matičnik in delo je opravljeno. Čez približno 7 dni premeščeno družino znova premestimo in postopek ponovimo. To lahko ponavljamo toliko časa, dokler ni v družini samo en sat odkrite zalege. Ta postopek je primeren samo za manjše čebelarje, ki imajo veliko časa. Pri tem postopku čebel ni treba zapirati, v naseljene panje pa je treba dodati vodo. Preostala nega je enaka kot pri zgoraj opisanem postopku.

Ob naseljevanju narejencev se zgodi, da je treba slabiče okrepiti takoj po začetku zaleganja matice. Slabiču nikoli ne dodajam več čebel, kot jih ima sam, lahko pa mu dodam zalego brez čebel, če ocenim, da jo bodo domače čebele lahko ogrevale oziroma krmile; v nasprotnem primeru bo zalega propadla. Če družini dodam preveč čebel skupaj s satjem, na katerem sedijo, te čebele uničijo matico. Včasih se zgodi, da želim pomagati zelo šibki družini. To naredim tako, da satje z zalego, ki ga bom dodal v družinico, ometem, čebele dobro poškoprim (namočim) z vodo in jih stresem v družinico, ki jo želim okrepiti. Čebele, ki niso na satu in so namočene, se ne počutijo doma in niso sovražne do matice, če jih prenesem od drugod, ostanejo, sicer pa se nekaj izletnih čebel vrne v stari panj. Vse to velja tudi za spomladansko krepitev gospodarskih družin.

Po mojem mora biti čebelarstvo ločeno na dva dela, in sicer na gospodarske družine in na rezervne družine. Pravilno oskrbljene in zdravljene družine čez zimo nikoli ne propadejo, tako da jih spomladi lahko uporabimo za nadomestitev ali okrepitev gospodarskih družin. Število rezervnih družin je odvisno od prepričanja vsakega čebelarja, sam pa menim, da jih mora biti komaj kaj manj od gospodarskih družin.

Ob predpostavki, da imamo panje in satje, je proizvodna cena narejencev cena matičnika in približno 15 kg sladkorja, kar vse skupaj ni več kot v prodaji na drobno iztržimo za 3 kg medu. Pri takem načinu pa je strošek dela skoraj zanemarljiv.

Pelodna analiza medu v Sloveniji – kostanjev med

Romana RUTAR, Marinka KREGAR – Kmetijski inštitut Slovenije

UVOD

V tokratnem prispevku bomo podrobneje opisali lastnosti 37 vzorcev kostanjevega medu, ki smo jih v okviru Uredbe analizirali lani. Ta skupina je sicer obsegala le 13 % vseh analiziranih vzorcev.

Z oznako kostanjevega medu smo prejeli 36 vzorcev in izkazalo se je, da je bila večina, to je kar 34 vzorcev, pravilno deklariranih, dva vzorca sta bila napačno označena kot gozdni med, eden pa je bil brez oznake.

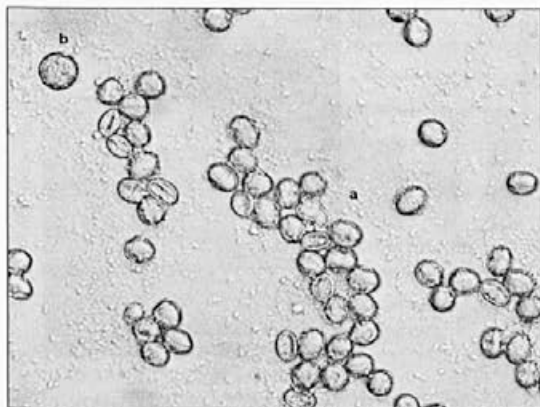
REZULTATI

PAŠNI OKOLIŠI

Od vseh 37 vzorcev je bil le ob 19 vzorcih zapisan tudi podatek o pašnem okolišu. S preddinarskega fitogeografskega območja (Guče pri Šentjernej, Maline, Osojnik, Semič) smo dobili 11 vzorcev, s predalpskega območja (Škofjelosko hribovje, Kostanjevec, Marija Reka) tri, z obrobja alpskega oz. subpanonskega območja (Kalse-Klopce, obronki Pohorja, Čreta) štiri in le enega s submediteranskega območja (Branica).

Preddinarsko območje

V vseh vzorcih s preddinarskega območja je bilo več kot 95 % cvetnega prahu pravega kostanja (slika 1). Zanimiv je tudi podatek, da so bili vsi vzorci brez spremljajočega in pomembnejšega posamičnega cvetnega prahu

Slika 1: Cvetni prah pravega kostanja (a) in oslada (b) v vzorcu kostanjevega medu

katere koli rastlinske vrste. Od 1 do 2 % posamičnega cvetnega prahu je vsebovalo le šest vzorcev, slo pa je za cvetni prah bele detelje, oslada, križnice in jablane oz. hruške.

Predalpsko območje

V vzorcih s predalpskega območja smo cvetni prah pravega kostanja zaznali v 94 in več odstotkih vzorcih. V dveh vzorcih se je kot pomembnejši posamični cvetni prah pojavil tudi cvetni prah bele detelje; oba vzorca sta ga vsebovala 3 %. Posamični cvetni prah (tj. od 1 do 2 %) so v enem vzorcu prispevale vresovke, vrba in črna detelja, v drugem križnice, spominčica in bela detelja, v tretjem vzorcu pa posamičnega cvetnega prahu ni bilo.

Obrobje alpskega območja

Vzorci z obrobja alpskega oz. obrobja subpanonskega območja so vsebovali 96 in več odstotkov cvetnega prahu pravega kostanja. Pomembnejši cvetni prah je bil ugotovljen le v enem vzorcu; v njem je bilo 3 % križnic. Posamični cvetni prah, ki ga je prispevala samo bela detelja, je bil v treh vzorcih: dva vzorca sta ga vsebovala 1 %, en vzorec pa 2 %.

Submediteransko območje

Cvetni prah pravega kostanja se je kot vodilni pelod (s 94 % deležem) pojavil v enem samem vzorcu s submediteranskega območja. V njem ni bilo spremljajočega cvetnega prahu, kot pomembnejši pa se je s 4 % pojavljal cvetni prah vrbe.

CVETNI PRAH

Pravi kostanj raste v večjem ali manjšem obsegu na zakisanih tleh skoraj po vsej Sloveniji. Zaradi velike razširjenosti smo cvetni prah te rastline našli ne samo v vseh 37 vzorcih vrstno čistega kostanjevega medu, ampak tudi v 240 vzorcih drugih vrst medu, glede na to pa ga je vsebovalo 98 % vseh analiziranih vzorcev, prav tako pa tudi vsi vzorci lipovega, hojevega in smrekovega medu, po drugi strani pa ga niso vsebovali trije vzorci cvetličnega, dva vzorca akacijevnega in dva vzorca gozdnega medu.

Pelod pravega kostanja se mora pri vrstno čistem medu pojaviti kot vodilni cvetni prah, to pa pomeni, da

je odstotek lastnega cvetnega prahu v sedimentu večji od odstotka ustreznega nektarja v medu. Enako velja tudi za cvetni prah facelije, ogrščice in spominčice, le da se delež vodilnega cvetnega prahu razlikuje glede na posamezno vrsto medu. Med spominčice mora imeti v čistem medu celo 100 % lastnega cvetnega prahu, med ogrščice in facelije pa najmanj od 45 % do 60 %. Po nekaterih podatkih v literaturi mora biti v vrstno čistem medu najmanj 86 % cvetnega prahu pravega kostanja, po drugih pa najmanj 90 %.

Rezultati analiz naših vzorcev so pokazali, da je vseh 37 vzorcev, ki so bili določeni kot kostanjev med, vsebovalo 90 ali več odstotkov cvetnega prahu pravega kostanja. Največ vzorcev, kar 21, ga je vsebovalo od 96 do 98 %, v sedmih vzorcih ga je bilo od 93 do 95 %, šest vzorcev ga je vsebovalo celo 99 %, le trije vzorci pa so ga vsebovali od 90 do 92 % (grafikon 1). Kot vodilni cvetni prah se je torej v vseh vzorcih pojavil le cvetni prah pravega kostanja.

Kot zanimivost naj navedemo, da niti en vzorec kostanjevega medu ni vseboval od 16 do 45 % spremljajočega cvetnega prahu.

Pomembnejši posamični cvetni prah, ki naj bi ga bilo od 3 do 15 %, se je pojavil le pri osmih vzorcih. Šest vzorcev je vsebovalo cvetni prah bele detelje, vendar je bilo tega le od 3 do 9 %, eden je vseboval 4 % cvetnega prahu vrbe in eden 3 % cvetnega prahu križnice.

Posamični cvetni prah se je v obsegu od 1 do 2 % pojavil le pri 26 vzorcih, zastopalo pa ga je 14 rastlinskih vrst, rodov ali družin, npr.: podkivica, robinija, križnice, bela detelja, sliva, vinska trta, nebinovke, oslad, vresovke, vrba, črna detelja, spominčica, jabolana/hruška in krhlika. Posamični cvetni prah, katerega delež je bil manj kot 1 %, pa se je pojavljal v vseh vzorcih. Zastopalo ga je do 12 različnih rastlinskih vrst, rodov ali družin. Največkrat, v 27 vzorcih, se je pojavil cvetni prah lipe, vendar vedno z manj kot 1 % deležem. V 21 vzorcih se je pojavil cvetni prah črne detelje, v 19 vzorcih cvetni prah vrbe, v 15 vzorcih se je pojavil pelod oslada in krhlike, v 10 bele detelje ...

Spekter cvetnega prahu rastlin, ki so prispevale svoj nektar v kostanjevem medu, je prikazan v grafikonu 2, iz

Grafikon 1

katerega je razvidno, v kolikšnem odstotku vzorcev se je v določenem deležu pojavil posamezni cvetni prah. Prikazane so vse tiste vrste, ki jih je bilo več kot 1 %. Izjemoma smo z manj kot 1 % prikazali samo cvetni prah lipe, predvsem zato, ker se je pojavljal skoraj v treh četrtinah vzorcev kostanjevega medu. Ob tem se za primerjavo spomnimo opisa lastnosti vzorcev lipovega medu, pri katerih je imel s 55 do 99 % deležem vlogo vodilnega cvetnega prahu v vseh vzorcih, razen v enem, cvetni prah pravega kostanja(????), en vzorec pa ga je vseboval le 3 %.

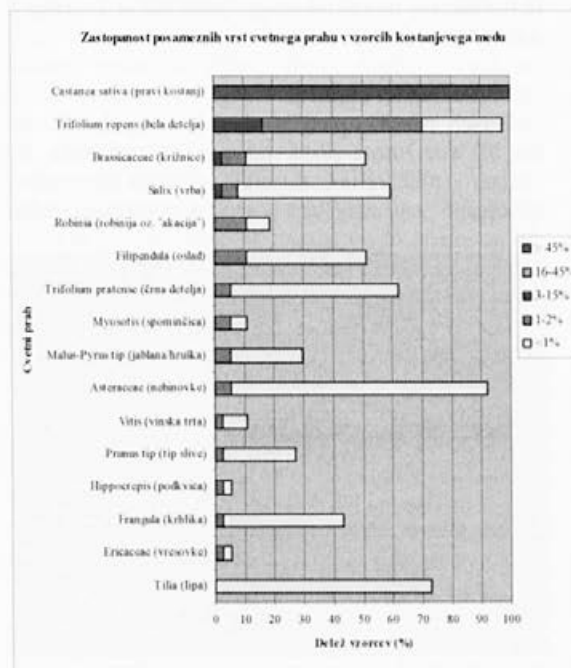
Poleg cvetnega prahu nektarnih rastlin se je v skoraj v vseh vzorcih, razen v treh, pojavljal tudi cvetni prah različnih rastlinskih vrst, ki ne izločajo nektarja: trpotca, trave, bezga, kislice, koruze, ločkovke, breze, hrasta in jelše ...

Navzočnost prvin mane: spore in hife gliv ter alge so bile v manjšem obsegu ugotovljene v 35 vzorcih, dva vzorca pa jih nista imela.

SKLEP

Analiza vseh vzorcev kostanjevega medu je potrdila pravilo, ki je pravzaprav izjema, da cvetni prah pravega kostanja okarakterizira kostanjev med le, če ga je v njem najmanj 90 %.

Če bi upoštevali merilo, da že 86 % cvetnega prahu pravega kostanja zagotavlja vrstno čistost medu, bi brez upoštevanja rezultata elektrokonduktivnosti in senzoričnih

Grafikon 2

lastnosti med drugimi nektarnimi vrstami medu kot kostanjev med potrdili še 31 vzorcev. Od teh je bilo 17 vzorcev določenih kot lipov med, 13 kot cvetlični in en vzorec kot akacijev med. Tako bi skupaj dobili 68 ali skoraj dvakrat več vzorcev kostanjevega medu.

Rezultati analiz lanskih vzorcev kostanjevega medu potrjujejo drugo pravilo, po katerem vrstno čistost kostanjevega medu določa 90 % in več njegovega cvetnega

prahu, vendar bi tudi v tem primeru dodali še več vzorcev, če bi bil zgolj rezultat pelodne analize tudi merilo za določanje vrste medu. Kot vrsto kostanjevega medu bi po tem merilu dodatno določili še: 13 vzorcev lipovega, štiri vzorce cvetličnega in en vzorec akacijevga medu. Tako bi bilo vseh vzorcev skupaj 55 oziroma skoraj za polovico več, kot jih je bilo ob upoštevanju rezultatov vseh treh analiz.

Bolezni čebel

Zatiranje varoj z oksalno kislino

Dr. Aleš Gregorc, Kmetijski inštitut Slovenije

Uvod

Učinkovitost 2,9 % oksalne kisline (v nadaljevanju OK) in 31,9 % sladkorja v vodni raztopini (65 g oksalna kislina - dihidrat, 500 g sladkorja in 1000 ml vode) smo spremljali v štiriindvajsetih čebeljih družinah. Naravni odpad varoj smo nadzorovali od 27. aprila do 2. maja, od 27. maja do 16. junija in od 18. julija do 10. avgusta, skupaj 48 dni. Naravni odpad pred zatiranjem je bil 0,33 ($\pm 0,29$) varoe/dan oziroma 2,45 % ($\pm 1,24$) vseh varoj, ki so bile preštete v družinah. Med družinami ni bilo razlik v stopnji napadenosti. Avgusta in septembra smo trikrat zatirali varoe z OK, to pa je povzročilo njihov 37 % odpad. Sočasno je v kontrolnih družinah, pri katerih smo postopek izvajali z vodo, odpadlo 1,1 % varoj. Septembra smo varoe z OK zatirali v kontrolnih družinah. V teh je enkratna aplikacija povzročila 25 % odpad varoj. Po končnem postopku z OK je v družinah oktobra in novembra odpadlo 97 % varoj. Uporaba OK je v obdobju brez pokrite zalege zelo učinkovita, nekoliko manj učinkovita

pa je v družinah s pokrito zalego. OK je uspešna kot nadomestek pri uporabi kemičnih sredstev.

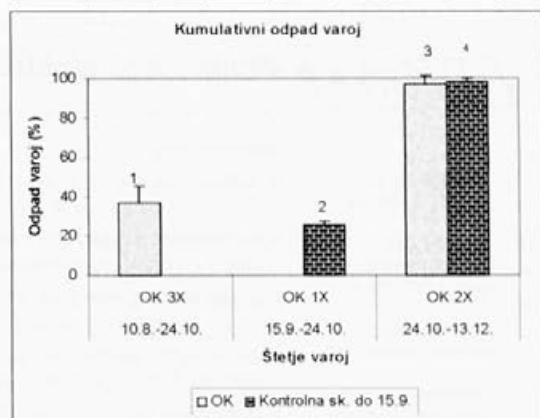
Razprava

V tabeli je prikazan časovni raspored uporabe sredstev v poskusnih in kontrolnih čebeljih družinah.

19 družin	Tretiranje z OK				Perizin			
	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
5 družin	tretiranje z H ₂ O				OK		Perizin	
	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
	avg. 10	avg. 22	sept. 1	sept. 15	oct. 24	nov. 22	dec. 13	dec. 18

Graf 1: Učinkovitost dajanja OK, 12., 22. avgusta in 1. septembra; ter 15. septembra v družinah, ki so bile predhodno kontrolne. Vse družine so 24. oktobra in 22. novembra ponovno dobile OK. Zadnja dva stolpca prikazujeta skupno učinkovitost 4. in 5. tretiranja z OK.

Graf 2: Kumulativni odpad varoj po tretiranju družin s pokrito zalego in po tretiranju v družinah brez pokrite zalege.

Vstavljanje OK družinam 10. in 22. avgusta ter 1. septembra, ko je bila v družinah pokrita zalega, je prispevalo k naslednjemu povprečnemu odpadlu varoj: 86,58 ($\pm 69,17$), 102,95 ($\pm 81,01$) in 175,84 ($\pm 149,27$). V kontrolnih družinah je v istem času odpadlo 9 ($\pm 4,50$) varoj, po zatiranju zajedavca z OK, izvedenem 15. septembra, pa je v teh družinah odpadlo 285 ($\pm 174,62$) varoj.

Učinkovitost

Po tretiranju z OK avgusta in septembra je odpadlo 9,30, 11,99 in 18,11 % varoj. Skupaj je po treh zatiranjih odpadlo 37,23 % ($\pm 8,32$) varoj. (Graf 1)

V prvotno kontrolnih družinam smo varoe prvič zatirali z OK 15. septembra, ko jih je odpadlo povprečno 25,42 % ($\pm 1,49$). Po jesenskem zatiranju varoj, ki smo ga izvedli 24. oktobra in 22. novembra, pa jih je odpadlo 97,05 % ($\pm 3,90$). (Graf 2)

V poskusu niso bile ugotovljene spremembe v razvoju družin, prav tako pa tudi smrtnost čebel v družinah, v

katerih smo zatirali varoe, v primerjavi s kontrolnimi družinami ni bila značilno povečana.

Sklep

Rezultati poskusa kažejo, da je delovanje OK v obdobju, ko je v družinah pokrita zalega, omejeno. Trikratno vstavljanje OK pa prispeva k zmanjšanju števila varoj v družinah. Uporaba oksalne kisline v tem obdobju je uspešna, če napadenost družin ni velika oz. kadar naravni odpad ni več kot ena varoa na dan. Uporaba OK v obdobju, ko v družini ni pokrite zalege, t. i. zimsko zatiranje, pa je zelo učinkovita. Po uspešnem zmanjševanju števila varoj v poletnem obdobju vstavljanje OK v obdobju brez zalege zagotovi uspešen razvoj družin prihodnje pomlad.

Vir: GREGORC, Aleš, in PLANINC, Ivo. The control of Varroa destructor using oxalic acid. Vet. j., 2002, vol. 163, str. 306-310.

Kongresi

XXIX. državni čebelarški seminar v Celju so obiskali številni domači in tuji čebelarji

Janez Mihelič

Kot vsako leto smo se v soboto, 25., in nedeljo, 26. marca, slovenski čebelarji in čebelarji iz sosednjih pokrajin in držav tudi letos srečali na že XXIX. državnem čebelarškem seminarju in mednarodni čebelarški razstavi na

Celjskem sejmišču. Množice čebelarjev so se tudi letos začele proti Celjskemu sejmu na Dečkovi 1 v Celju pomikati že ob osmi uri zjutraj. Vsak obiskovalec je poleg vstopnice, za katero je moral odšteti enak znesek kot lani,

LUGO

Proizvodnja elektromotornih gonil za pogon točil

Olajšajte si delo pri točenju medu in izberite ustrezno gonilo za pogon vašega točila.

Nudimo Vam:

- **repulzijska gonila** tip R2/2 **80 W** 230 V za pogon klasičnih ali samoobračalnih točil (3 do 6 satov) – napajanje iz omrežja ali generatorja, regulacija obratov v levo in desno smer;
- **repulzijska gonila** R2/2 **150 W** 230 V za pogon klasičnih ali samoobračalnih točil (do 10 satov) – napajanje iz omrežja ali generatorja, regulacija obratov v levo in desno smer;
- **enosmerna gonila** E1/4 **120 W** 12 V za pogon klasičnih točil (do 6 satov) – napajanje preko akumulatorja ali adapterja, elektronska regulacija obratov v eno smer;
- **enosmerna gonila** E1/4 **120 W** 12 V z avtomatiko za pogon klasičnih ali samoobračalnih točil (do 6 satov) – napajanje preko akumulatorja ali adapterja, avtomatska regulacija;
- **izmenična gonila** VF do **1,5 kW** s frekvenčnim pretvornikom in avtomatiko za vse vrste točil – napajanje iz omrežja ali generatorja, avtomatsko delovanje celotnega programa.

Gabrje 10
1356 Dobrova

Tel.: 01 364 23 50
Fax.: 01 364 23 51
Gsm.: 041/781-471

e-pošta:
lugodoo@volja.net

Naročena gonila
pošljemo tudi po
pošti.

dobil tudi bogat zbornik predavanj. Prvi dan, to je v soboto, je seminar obiskalo več čebelarjev kot prejšnja leta. Našeli so približno 2.500 obiskovalcev in razstavni prostor je bil kar pretesen za vse čebelarje, ki so si želeli ogledati mednarodno čebelarstvo razstavo. V nedeljo je bilo obiskovalcev precej manj, zato ocenjujemo, da je prireditev oba dneva skupaj obiskalo približno 3.000 čebelarjev. Številni obiskovalci so se pripeljali iz sosednje Hrvaške, prvič pa si je razstavo ogledalo tudi več kot sto čebelarjev iz Avstrije.

Svoje izdelke je na ogled postavilo šestinštrideset razstavljavcev, med njimi največ domačih, seveda tudi največji, kot so Logar, Vema, Rihar - Kocjan, Apis - Debevec in Krže z Vrhniko. Znova je razstavljalo tudi nekaj izdelovalcev opreme, ki jih nekaj let ni bilo, kot so KGR Rakovec s kovinskimi izdelki, Ploštajner, d. o. o., proizvodnja nakladnih panjev, in drugi. Svoje prototipe za dimljenje čebel z oksalno kislino in panjske tehtnice, priključene na prenosne telefonske aparate, so razstavljali tudi inovatorji. Predstavili so se tudi vzrejevalci matic iz Gorenjske. V okviru ČZZG sta se predstavili vzrejna postaja Zelenica in vzrejna postaja Kranjska čebela, poleg teh pa vzrejevališče Janez Luznar iz Begunj na Gorenškem, vzrejevališče Franc Šolar iz Podnarta in vzrejalništvo Henrik Zaletel iz osrednje Slovenije, ter iz Prekmurja Jože Herhaj. Čebelarstva svetovalna služba pri ČZS je pripravila pregled dela in predstavila informacije o smernicah dobre čebelarstvske prakse.

Seminarja so se udeležile številne čebelarstvske delegacije iz sosednjih držav in pokrajin, med njimi tudi predsedniki čebelarstev iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Srbije, predstavniki čebelarjev iz avstrijske Koroske in Goriške pokrajine v Italiji. Pozdravila sta jih podpredsednik ČZS g. Franc Šivic in Boštjan Noč.

Sobotni program seminarja je potekal v znamenju dela in uspehov ČZS, programov in dela čebelarstvske svetovalne službe, izvajanja smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu, novih zakonskih določil na področju davčne zakonodaje, registracije čebelarstev oz. živilskih obratov pri Veterinarski upravi Republike Slovenije in izvajanja kontrole teh obratov, pa tudi v znamenju izkušenj pri izvajanju uredbe o osnovni odbiri in zamenjavi matic kranjske čebele.

Čebelarje, predvsem manjše, je najbolj neprijetno presenetila nova davčna zakonodaja, to je obdavčenje dohodka od čebelarstva dejavnosti v sistemu dohodnine. Strokovnjakinji z Ministrstva za finance ge. Nevi Žibrik so v zvezi s tem zastavili več vprašanj, predvsem o tem, kako si na Davčni upravi predstavljajo, da bodo starejši ljubiteljski čebelarji z nekaj panji, kakršnih je pri nas največ, postali knjigovodje in izdajali račune za vsak kilogram medu, kako bodo izpolnjevali zahtevane obrazce in vsake tri mesece odvajali akontacijo dohodnine, kar bo

povzročilo veliko administriranja tudi na DURS-u. Zanimalo jih je tudi, ali so izračunali, kakšen finančni učinek pričakujejo od obdavčevanja ljubiteljskega čebelarjenja z največ 30 čebeljimi družinami. Jasnih odgovorov na to sicer niso dobili, dobili pa so zagotovila, da zakonodajalec razmišlja o spremembah oziroma možnih novih rešitvah za naše okolje, pri čebelarstvu na primer o obdavčitvi na panj. Zavzeli so se tudi za višjo nagrado pri osnovni odbiri in zamenjavi matic, saj menijo, da v primerjavi z drugimi domačimi živalmi čebelarji dobijo daleč najnižje zneske, ker so pri čebelah ti obračunani na panj.

Osrednji poudarek drugega dne seminarja je bil namenjen tehnologiji čebelarjenja in novostim pri čebelarjenju. Zanimivi sta bili predavanji Franca Šivica, ki je predstavil novosti na letošnjem čebelarstvem kongresu Apimondie na Irskem, in strokovnjaka iz Srbije, dr. Rodoljuba Živadinovića, ki je predstavil svoj način čebelarjenja z nakladnimi panji, s katerim dosega visoke donose ter hkrati zavira razvoj varoj in drugih povzročiteljev čebeljih boleznih. Njegov pristop temelji predvsem na predpostavki, da je treba pri vseh ukrepih upoštevati biologijo čebel in jim tako omogočiti maksimalen razvoj, to pa je tudi pogoj za uspešen boj proti čebeljim boleznim in zajedavcem. Velik poudarek daje zamenjavi satja, saj ga v letu dni zamenja tudi polovico. Na podlagi najnovejših ugotovitev znanstvenih raziskav je namreč prepričan, da se varoe v mladem satju razmnožujejo počasneje, zato ima vsaka samica tega zajedavca manj potomcev. Mlado satje je poglavito tudi za razvoj večjih čebel, te pa so ob pravilni in optimalni prehrani z zadostnimi količinami fermentiranega cvetnega prahu v dobrem fiziološkem stanju in zato vitalnejše in sposobnejše v panj prinesiti večjo količino medu ter – to je zelo pomembno – vzrediti večje število mladih čebel kot slabše hranjene in manjše čebele.

Njegovo predavanje je bilo brez dvoma zelo zanimivo za številne naše čebelarje, saj pri svojem delu s čebeljimi družinami upošteva najnovejšo znanstveno ugotovitev priznanih evropskih čebelarstev strokovnjakov, ki preučujejo biologijo in fiziologijo čebel.

Čebelarji so mu zastavili številna vprašanja, na katera je odgovarjal zelo strokovno in argumentirano, navzoči čebelarji, ki jih v nedeljo, žal, ni bilo veliko, pa so ga po končanem predavanju nagradili z bučnim aplavzom.

Za njim je Robert Kocjan predstavil novosti v ponudbi čebelarstvskega podjetja Rihar – Kocjan, ki čebelarje oskrbuje s čebelarstvim repromaterialom, orodji in priborom. Predstavil je tudi dozimo napravo za kapanje čebel z raztopino oksalne kisline.

Na koncu lahko rečemo, da je bilo devetindvajseto strokovno posvetovanje v Celju uspešno tako zaradi dobrega obiska čebelarjev kot tudi zaradi večje udeležbe razstavljavcev.

bzzzz

dmevi

bzzzz

bzzzz

bzzzz

Pojasnilo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS

Tomaz HRASTAR, Služba za odnose z javnostmi in promocijo

V prvi letošnji prvi številki Slovenskega čebelarja smo prebrali članek g. Franca Grajzarja z naslovom Odgovor na članek ge. Kandusove, predsednice uprave Medexa, d. d. G. Franc Grajzar je v njem med drugim zapisal:

“Vendar so mi na ČZS povedali, da ta pravilnik ni bil nikoli objavljen, da je izjema, da ni javen, da ga ni mogoče dobiti in vpogled, da je to slovenska izjema in da Evropska unija tega ne pozna.”

Glede na navedeno na ministrstvu menimo, da je treba postopke priznavanja posebnih kmetijskih pridelkov oziroma živil, ki jih vodi ministrstvo, nujno podrobneje razjasniti.

Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo mora pri podelitvi **označb geografskega porekla, geografskih označb in označb tradicionalnega ugleda** tudi Slovenija voditi postopke priznavanja na podlagi Uredbe Sveta (EGS), št. 2081/92, o zaščitenih geografskih označbah in označbah porekla za kmetijske proizvode in živila ter Uredbo Sveta (EGS), št. 2082/92, o certifikatih o posebnih lastnostih za kmetijske proizvode in živila. Priznanje kmetijskih pridelkov oziroma živil z omenjenimi označbami tako poteka v dveh fazah – v prvi fazi na državni ravni, v drugi fazi pa na ravni Evropske unije.

V prvi fazi morajo vlagatelji na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano poslati vlogo s specifikacijo, ministrstvo pa v Uradnem listu objavi podatke o prejeti vlogi. Vlogo in morebitne pripombe na specifikacijo obravnava strokovna komisija, ki jo sestavljajo slovenski strokovnjaki. Po pozitivnem mnenju strokovne komisije lahko ministrstvo prizna tak kmetijski pridelek oziroma živilo na državni ravni in o tem izda začasno odločbo o priznanju tega kmetijskega pridelka oziroma živila, v Uradnem listu pa objavi tudi pravilnik o priznanem kmetijskem pridelku oziroma živilu.

V drugi fazi morajo tako ministrstvo kot tudi preostale države članice vloge za priznanje označb geografskega porekla, geografskih označb in označb tradicionalnega ugleda po končanem državnem postopku priznanja poslati v presojo Evropski komisiji v Bruselj. Če ministrstvo vlogo za priznanje označbe po nacionalnem postopku že prizna (zaščititi), Komisija pa vlogo zavrne, preneha veljati tudi začasna državna zaščita.

Označba višje kakovosti kmetijskih pridelkov oziroma živil daje **državi možnost** za zaščito določenih kmetijskih pridelkov oziroma živil, to pa pomeni, da ministrstvo po končanem postopku priznavanja omenjenih vlog ne pošlje v presojo Evropski komisiji v Bruselj. V postopku priznanja označbe višje kakovosti mora vlagatelj prav tako pripraviti vlogo s specifikacijo. Tudi to obravnavajo različne strokovne komisije. Ministrstvo lahko po pozitivnem mnenju strokovne komisije izda odločbo o priznanju označbe višje kakovosti, pravilnika o tem postopku pa ni treba objaviti v Uradnem listu RS.

Na ministrstvu so na vpogled specifikacije za vse kmetijske pridelke oziroma živila, za katera je ministrstvo priznalo pravico do označbe višje kakovosti.

Ne glede na vrsto priznanja (geografsko poreklo, geografska označba, tradicionalni ugled ali višja kakovost), pa se mora **vsak** proizvajalec, ki želi proizvajati priznane kmetijske pridelke oziroma živila, certificirati pri imenovanem certifikacijskem organu (zdaj je to Bureau Veritas). Certificiranje pomeni ugotavljanje skladnosti pridelave priznanega kmetijskega pridelka oziroma živila z zahtevami specifikacije.

Priznano označbo višje kakovosti za med, če ta vsebuje največ 18 % vlage, HMF pa je največ 15 mg/kg medu, lahko uporablja vsak čebelar, ki prideluje takšen med in je na

OBVESTILO

Pri vpisovanju osnovnih lastnosti družine na panjske liste, je eno izmed meril tudi ocena obarvanosti obročkov zadka. Spodaj prilagamo slike, ki vam bodo v pomoč pri oceni obarvanosti teh obročkov:

Ocena 1

Ocena 2

Ocena 3

Ocena 4

Čebelarški svetovalec

Glasilno Čebelarške svetovalne službe ČZS, št.: 4/06 (SČ 5/06)

ŠMERNICE DOBRIH HIGIENSKIH NAVAD V ČEBELARSTVU NA NAČELIH SISTEMA HACCP SO SPREJETE

Tisti, ki redno prebirate Slovenskega čebelarja ali ste se udeležili državnega čebelarškega seminarja v Celju, že veste, da je Veterinarska uprava Republike Slovenije (VURS) potrdila Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP. Sklep o tem smo sicer prejeli 16. marca 2006. Po mnenju VURS-a so smernice pripravljene v skladu s 1. odstavkom 8. člena Uredbe (ES), št. 852/2004, tako da je njihovo vsebino mogoče izvajati, prav tako pa so primerne za izpolnjevanje 3., 4. in 5. člena Uredbe (ES), št. 852/2004.

Inšpektor VURS-a je v zvezi s tem v Celju izrazil veselje in tudi ponos, saj so smernice za čebelje pridelke ene izmed redkih, ki opredeljujejo živila živalskega izvora.

Smernice bodo čebelarjem v pomoč pri zagotavljanju varnih živil. Vsak čebelar se mora zavedati, da v promet ne sme dajati živila, ki ni varno. Varo živilo so tisti izdelki, kjer je bilo v proizvodnji zagotovljeno in dokumentirano, da v njih ni škodljivih snovi ali pa so v mejah dovoljenih vrednosti. Če ostanemo pri medu, je varen tisti med, ki ne vsebuje fizikalnih delcev, kot je npr. rja, ki bi se vanj lahko prenesla z neustreznih pripomočkov, ali steklo (ob morebitnem razbitju kozarca), prav tako pa tudi ne različnih kemičnih snovi, kot so npr. ostanki čistil ali sredstev za zatiranje varoje in škodljivcev, ter različnih mikroorganizmov.

Doslej smo morali pred oddajo živila v promet preveriti, ali živilo ni morda onesaženo. Če bomo na podlagi smernic vzpostavili tako imenovani notranji nadzor, pa to ne bo več potrebno, saj bomo z notranjim sistemom dokumentirano zagotavljali varno živilo na vseh stopnjah pridelave, predelave in distribucije ali, kot radi rečemo v žargonu, "od vilic do mize" oziroma v našem primeru "od cveta do mize". Na ta način bomo zmanjšali stroške. Poglavitni cilj smernic je zagotavljanje varnega živila, dolgoročni cilj pa je zaradi učinkovitega notranjega nadzora, ki ga bo izvajal čebelar sam, zmanjšati uradni zunanji nadzor.

Smernice so namenjene **vsem čebelarjem**, torej tako tistim, ki gojijo čebele ter pridelujejo med in druge čebelje pridelke, ga točijo in polnijo oziroma izdelujejo še druge izdelke iz medu, matičnega mlečka, propolisa oz.

zadelavine in cvetnega prahu ter jih prodajajo na tržnicah, sejnih, v trgovinah, kot tudi tistim, ki te proizvode prodajajo na domu.

Tisti čebelarji, ki ves med in druge pridelke porabijo zase, tega sistema ne potrebujejo, kljub temu pa ga priporočamo. Če imate registrirano trgovino, pa morate upoštevati tudi smernice za trgovsko dejavnost ali pa vzpostaviti svoj lasten sistem HACCP za trgovine.

Tudi tisti čebelarji, ki prodajate čebelje pridelke na tržnici, morate za del prodaje na tržnici upoštevati smernice za trgovsko dejavnost. Da čebelarjem teh smernic ne bo treba iskati, smo del, ki se nanaša na prodajo na tržnicah, dodali v priložo naših smernic.

Smernice sestavlja več delov. V uvodnem delu je razložena njihova uporaba in naloge čebelarja, drugi del opisuje zahteve za prostor, opremo in pripomočke, ki jih uporabljamo pri delu, tretji del pa zahteve za pridelavo čebeljih pridelkov ter zahteve za predelavo pridelkov. V zadnjem delu so navedeni obrazci, ki jih bo moral čebelar pri svojem delu izpolnjevati, poleg tega pa so opisane tudi čebelarjeve naloge.

Pri vsakem sklopu poglavij so opisani dejavniki tveganja, ki se lahko pojavijo pri delu, temu pa sledi analiza tveganja, ki je narejena na podlagi dejavnikov tveganja. V njej so zapisane splošne zahteve, ki jih mora upoštevati tako čebelar pri svojem delu kot tudi inšpektor pri uradnem nadzoru. Za tiste čebelarje, ki želijo več, so dodana tudi priporočila.

Smernice zajemajo vse čebelje pridelke in izdelke, čebelar pa upošteva samo tisti del, ki se nanaša na pridelke, ki jih prideluje tudi sam.

V smernicah je tudi opredeljeno, kako mora čebelar zagotavljati sledljivost izdelkov - ta je sicer temelj vsake živilske dejavnosti. To je zelo pomembno, če ugotovimo, da je živilo zdravstveno neustrezno. Če imamo vzpostavljeno sledljivost, živila ni težko umakniti iz prehranske verige. Vsak mora imeti vzpostavljeno sledljivost korak nazaj in korak naprej. Za čebelarja to pomeni, da mora vedeti, kje je kupil surovino za izdelavo čebeljih izdelkov, prav tako pa mora vedeti, od koga je kupil med, če ga je

dokupil. Čebelar mora tudi vedeti, komu je med prodal, razen če je med oz. druge čebelje pridelke prodal končnemu porabniku. Ta je tudi zadnji porabnik živila, zato ga ne bo uporabil v okviru živilske dejavnosti.

Za ponazoritev smeric, naj naveden primer:

KRMLJENJE ČEBEL

Naravna hrana za čebele sta med in cvetni prah. Čebelar mora poskrbeti, da imajo čebele vedno na razpolago dovolj naravne hrane. Če se pojavijo izredne razmere (priprava na zimski čas, neugodne vremenske razmere ...), pa je treba čebelam hrano dodati oz. dopolniti njihove premajhne zaloge.

SPLOŠNE ZAHTEVE

- Čebele je dovoljeno krmiti samo z medom, sladkorjem, sladkornim sirupom ali sladkornimi oziroma sladkorno-medenimi pogačami z dodatkom cvetnega prahu.
- Med in cvetni prah za krmljenje čebel ne smeta vsebovati laboratorijsko dokazljivih spor povzročitelja hude gnilobe čebelje zalege, *Paenibacillus larvae*.
- Čebelar mora poskrbeti, da v med ne zaidejo ostanki krme, v kateri je predelana sladkorna raztopina.

PRIPOROČILA

- Čebelar naj v obdobju med dvema pašama ali v brezpašni dobi krmijo čebele (če je to potrebno) samo s tolikšnimi količinami hrane, kolikor jo čebele lahko sproti porabijo.

Poglavju Krmljenje čebel sprva nismo namenili preveč pozornosti. Čebelarji čebele krmimo samo v skrajnih razmerah, kadar v naravi zanje ni hrane. Vsi se zavedamo, da čebelja krma ne sme priti v med. Osnovna definicija medu je, da mu ne smemo ničesar odvzeti in tudi ničesar dodati. Analize slovenskega medu, opravljene v laboratorijih v tujini, pa kažejo, da je 30 % vzorcev slovenskega medu vsebovalo kvasovke, ki so najverjetneje posledica krmljenja čebel s pogačami s kvasom. Osnovni definiciji medu so sledili tudi veterinarji, ki so nas usmerjali pri pripravi smernic.

Ker zakonodaja poudarja tudi varovanje živali, čebel ne smemo krmiti z medom, ki vsebuje spore povzročitelja hude gnilobe. Tako čebelarji, ki bodo delovali v skladu s smernicami, čebel ne bodo smeli krmiti s pogačami z različnimi dodatki, vendar to za čebelarje, ki so že do zdaj uporabljali znamko Slovenski med kontrolirane kakovosti in so tako delovali v skladu z dobro čebelarско prakso, ni nič novega. Za te čebelarje smernice glede pridelave in

predelave čebeljih pridelkov ne predpisujejo ničesar novega, to pa so potrdili tudi čebelarji, ki so se že udeležili usposabljanja o Smernicah dobrih higienskih navad. Novo je le to, da bodo morali izpolnjevati predpisane obrazce. Večino obrazcev je sicer treba izpolniti samo enkrat na leto. Izjema so samo tisti čebelarji, ki pridelujejo tudi cvetni prah in matični mleček, saj morajo vsak dan oz. enkrat na teden zapisovati temperaturo v hladilniku oz. zamrzovalniku. Obsežnejši je le obrazec 4, ki je namenjen čebelarjevi samokontroli, in vsebuje vprašanja o vseh splošnih zahtevah, ki so vključene v smernice. Čebelar ga izpolni enkrat na leto.

Smernice so neke vrste praktični priručnik, ki odpravlja "pomanjkljivosti" splošnih predpisov in omogoča lažje izvajanje zahtev iz teh predpisov v določenem živilskem področju. Čebelarjem omogoča tudi boljše poznavanje zakonodaje, saj je v smernicah zapisano vse tisto, kar vsebuje zakonodaja. Uporaba smeric je prostovoljna, vendar je za čebelarja, ki se nanje sklicuje, zavezujoča, prav tako pa je zavezujoča tudi za uradnega veterinarja, ki izvaja nadzor nad pridelavo ali predelavo živil, pri kateri se nosilec živilske dejavnosti sklicuje na Smernice dobrih higienskih navad. Torej, če vas obišče uradni inšpektor in če se ob tem sklicujete na smernice, potem morate v resnici tudi delovati v skladu z njimi. Tako ne morete reči, da v določenem delu delate po svojem sistemu, po drugi strani pa lahko inšpektor zahteva samo tisto, kar piše v smernicah.

Smernice pozdravljajo tudi polnilci. Čebelji pridelki morajo namreč priti do kupca čim bolj podobni tistim, ki so jih proizvedle čebele. Glede na to morajo vsi člani v verigi upoštevati Smernice dobrih higienskih navad. Predelovalci lahko kupijo surovino samo od čebelarjev, ki upoštevajo smernice ali imajo vzpostavljen svoj lastni sistem.

Smernice pa niso zapisane enkrat za vselej, saj gre za živ dokument. Če se bo pokazalo, da so potrebne spremembe ali dopolnitve, jih bomo prenovili. Seveda pa bodo morale biti v tem primeru spet uradno potrjene.

Usposabljanja o izvajanju Smernic dobrih higienskih navad so se že začela. Na usposabljanjih se seznanimo z vsebino smeric in z nalogami, ki jih ima čebelar. Na koncu naredimo tudi preverjanje znanja. Vsak čebelar, ki se udeleži usposabljanja dobi gradivo smeric, naknadno pa mu pošljemo tudi potrdilo o opravljenem usposabljanju. Čebelarji, ki bi se radi udeležili usposabljanj oddajte pisne ali ustne prijave koordinаторjem izobraževalnih središč ali predsednikom društev. Podatki koordinаторjev so bili objavljeni v aprilski številki Slovenskega čebelarja. Predsednike društev in koordinаторjev, ki so zainteresirani, da bi organizirali usposabljanje, pa pozivamo, da pokličejo na Čebelarško zvezo Slovenije, Andrejo Kandolf telefon 01 72 96 133 ali 040 436 514.

REGISTRACIJA OBRATOV PRI VURS

V skladu z novimi uredbami je obvezna registracija obratov, ki opravljajo katero koli stopnjo proizvodnje, predelave in distribucije živil, o čemer smo že pisali. Čebelarji se morajo registrirati pri VURS-u. Registrirati se ni potrebno tistim čebelarjem, ki vse svoje čebelje pridelke in izdelke porabijo zase, ali če majhne količine primarnih pridelkov (med, cvetni prah, matični mleček) prodajajo končnemu potrošniku.

Kolikšne so "manjše količine primarnih pridelkov", bo določil Pravilnik o postopku registracije ali odobritve obratov na področju živil živalskega izvora in določiti pogojev za oddajo živil živalskega izvora končnemu potrošniku.

Za čebelje pridelke je bilo predlagano, da bi bila "manjša količina čebeljih pridelkov" pravzaprav celotna količina čebeljih pridelkov, ki bi bila na kraju pridelave posredovana neposredno končnemu potrošniku.

Torej imate čebelarji dve možnosti:

- če pridelujete samo med, cvetni prah in matični mleček in vse prodate na domu, se vam ni potrebno registrirati
- lahko pa se registrirate, v tem primeru pa ni nobene omejitve glede dajanja čebeljih pridelkov ali izdelkov na trg.

Če ste registrirani potem morate upoštevati zahteve iz Uredbe 852/2004/ES, ki je bila osnova za pripravo smernic. Če pa niste registrirani pa boste morali upoštevati zahteve, ki bodo opredeljene v prej omenjenem pravilniku.

Registracija za čebelarje ne bo pomenila posebnih opravkov, saj se bo verjetno uporabil, kar register, ki ga čebelarji že imamo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Čebelarji, ki svoje pridelke prodajajo tudi na tržnici, imajo registrirano trgovino, ali če izdelujejo in dajejo na trg tudi sestavljena živila, npr. medenjake, morajo biti registrirani tudi pri Zdravstvenem inšpektoratu RS (ZIRS).

Ne glede na to, ali je čebelar registriran ali ne, pa mora zagotavljati varno živilo. Tudi čebelar, ki ni registriran, mora imeti vzpostavljen notranji nadzor, ki je prilagojen velikosti obrata.

Obvestilo

V marčevski številki Čebelarskega svetovaleca smo pisali o označevanju čebeljih pridelkov in izdelkov. Zgodila se je neljuba napaka in sicer pri označevanju roka uporabnosti.

Rok uporabnosti se označuje kot:

"uporabno najmanj do konca: ... (sledi mesec, leto)" ali **"uporabno najmanj do... (sledi dan, mesec, leto)";**

Za živila, ki so mikrobiološkega vidika hitro pokvarljiva pa se označi z **"porabiti do: ... (sledi dan, mesec, leto)";**

Za napako se vam opravičujemo. Sicer smo pripravili nekaj primerov etiket in jih dali v pregled inšpekcijskim službam. Takoj ko dobimo odgovor, bomo etikete objavili v našem glasilu.

Varroa destructor in indijska čebela Apis cerana

Vlado Auguštin

Varoza je zajedavska bolezen čebelje družine, pri kateri oboleva čebelja zalega, posredno pa tudi čebele. Povzročitelj te bolezni je *Varroa destructor*. Ta pršica se prehranjuje s hemolimfo (krvjo) čebelje zalege ali čebel, odvisno od tega, kje v čebelji družini se naseli. Oplodne samicke *Varroa destructor* manjši del časa preživijo na čebelah, po večini pa so na čebelji zalegi v pokritih celicah. Še preden namreč čebele pokrijejo zalego, samicke varoe v celice izležejo jajčeca. V njih se zajedavec vali in razmnožuje. V čebelji družini, ki je napadena z zajedavcem, se izlegajo slabotnejše, manjše in deformirane čebele, ki niso sposobne skrbeti same zase, še manj pa za zalego. Zaradi tega takšne čebele niso zmožne opravljati

nitih drugih opravil v čebelji družini, zato ta ni več tako delavna in produktivna. Okužena čebelja družina postane tudi precej manj odporna na različne kužne in nekužne bolezni, počasi začne hirati in na koncu odmre.

Varroa jacobsoni Quedemans je leta 1904 na indijski čebeli (*Apis cerana*) prvič opazil nemški trgovec in raziskovalec Edvard Jakobson. Parazitolog A. C. Quedemans jo je opisal in uvrstil v red pršic ter ji dal strokovno ime *Varroa jacobsoni Quedemans*, po novem *Varroa destructor*. Na medonosni čebeli *Apis mellifera* so varoo prvič opazili leta 1958 na Japonskem, vendar takrat nanjo še niso bili pozorni. V desetih letih se je razbohotila po vsej Japonski in tudi drugod po Aziji ter se iz azij-

skega dela Rusije razširila se v evropski del te države. Od tam je bila pršica *Varroa destructor* odprta pot v Evropo. Tako je leta 1976 iz Bolgarije prešla v tedanjo Jugoslavijo, leta 1980 pa so jo že našli tudi v Sloveniji. Do konca 20. stoletja se je ta pršica razširila skoraj po celotni zemeljski obli, tako da so le redka območja, na katerih čebelarji še ne poznajo pršice *Varroa destructor* in posledic, ki jih povzroča na medonosni čebeli.

Varoa je naravni parazit indijske čebele *Apis cerana*. Indijska čebela in varoa sta namreč med tisočletnim evoliucijskim procesom vzpostavili parazitsko-gojiteljsko

ravnovesje, tako da nobena od obeh vrst druge ne uniči do konca. Pri indijski čebeli *Apis cerana* se je tako razvila fiziološka in opravilna prilagodljivost temu zajedavcu. Glede na to indijska čebela vseskozi aktivno preganja varoa in jo uničuje celo v celicah satja. Zaradi tega se varoa ne more nevarno razmnožiti in s tem povzročiti večjo škodo v čebelji družini. Pri čebelarjenju s to vrsto čebel tako ne potrebujejo nikakršnih sredstev za uničevanje tega zajedavca.

(Nadaljevanje v naslednji številki)

OBVESTILO O IZVAJANJU UREDBE O PODPORI EVIDENTIRANJU LASTNOSTI, OSNOVNI ODBIRI IN MENJAVI ČEBELJIH MATIC KRANJSKE ČEBELE V LETU 2006

V začetku aprila so predsedniki čebelarskih društev po pošti prejeli obrazce "panjski list in poročilo o pregledu". V paketih je bilo le toliko obrazcev, kolikor čebelarjev v čebelarskem društvu se je v preteklem letu vključilo v izvajanje Uredbe o podpori evidentiranju lastnosti, osnovni odbiri in menjavi čebeljih matic kranjske čebele ter dodatnih 30 %. Upravičenci bodo tudi letos prejeli plačila po zgornji uredbi po pravilu de minimis pomoči. Če višina pomoči posameznemu upravičencu presega zgornjo mejo pomoči po pravilu de minimis (**3000 EUR v treh letih**), se mu odobri le plačilo v višini razlike med že dodeljeno pomočjo in dovoljeno. Primer: Če ste lani v ukrep prijaviili 275 družin, za kar ste prejeli 412.500 SIT, boste letos lahko za isto število prijavljenih čebeljih družin prejeli približno 307.500 SIT. Točna navodila, kdaj bo potrebno upravičencem oddati obrazce oz. kako se bodo vlagali zahtevki bomo sporočili naknadno, ko bo na Vladi Republike Slovenije sprejeta omenjena uredba. Predsednike čebelarskih društev pozivamo, da se s terenskimi svetovalci na svojih območjih dogovorijo za sestanek o izpolnjevanju teh obrazcev.

Lidija Senič

Vi sprašujete, mi odgovorjamo

Vprašanje: Kaj mora storiti čebelar, če želi uveljavljati 70% normirane stroške?

Odgovor: V primeru, da čebelar želi uveljavljati 70% normirane stroške, se mora registrirati pri pristojnem davčnem uradu (predpogoj je na pristojni upravni enoti oddana vloga za opravljanje dopolnilne dejavnosti čebelarstva in vpis v javno evidenco pri AJPES). Vložiti mora zahtevo za ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem

normiranih odhodkov. Obrazec zahtevka se dobi pri pristojnem davčnem uradu. To mora storiti najkasneje v osmih dneh po začetku opravljanja dejavnosti. Na podlagi pozitivno rešenega zahtevka za ugotavljanje normiranih odhodkov davčni organ o tem izda zavezancu potrdilo. Na osnovi le tega si čebelar lahko prizna **70% normiranih odhodkov (ali drugače rečeno dohodnika se obračuna le od 30% prihodkov iz dejavnosti čebelarstva)**

URADNE URE SVETOVALCEV: Andreja Kandolf, specialistka za zagotavljanje varne hrane, uradne ure: tor., sre., pet. od 08. – 16. ure, tel: 01 7296133, 040 436 514; **terenski svetovalci:** Vlado Augustin, uradne ure: pon. od 10. – 14., tel.: 040 436 516, 07 306 02 35; Jožica Kapun Maršič, uradne ure: pon. od 10. – 14. ure, tel. 040 436 517, 02 548 16 39; Tanja Magdič, uradne ure: pon. od 12. – 16. ure, tel.: 040 436 515; Radovan Kovacič, uradne ure: pon. od 08.- 12. ure, tel.: 040 436 518; Lidija Senič, v.d.vodje ČSS, uradne ure: tor.: od 12. – 16., sre.: od 08. – 14. ure, tel: 040 436 515.

Priporočamo, da terenske svetovalce zaradi morebitne odsotnosti (dopust ali bolniška) pred obiskom pokličete.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano poslalo vlogo z dokumentacijo, v kateri dokazuje, kako takšen med pridobiva, kontrolira in embalira. Hkrati se mora vsak čebelar, ki želi uporabljati to označbo, seveda tudi certificirati.

Podrobneje je postopek priznavanja oznach opisan v

Pravilniku o postopkih za priznavanje oznach posebnih kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 76/03, 18/04 in 47/05) in tudi na spletnih straneh ministrstva. Tam so objavljena tudi navodila za pripravo vloge za posamezne vrste geografskih poimenovanj in tradicionalnega ugleda.

Medovite rastline

NAVADNA ROBINIJA (neprava akacija) — *Robinia pseudoacacia* L., družina metuljnice (*Fabaceae* ali *Papilionaceae*)

Trajče **Nikoloski** in **Peter Ribič**

Domovina - Doma je v Severni Ameriki, Mehiki in drugod. V Evropo jo je leta 1601 iz Virginije v ZDA prinesel Jean Robin, vrtnar Henrika IV. in Ludvika XII., po katerem je tudi dobila svoje ime. Dandanes velja za naturalizirano vrsto. Raste le na sončnih tleh in dobro prenaša onesnaženi mestni zrak. Razširjena je le do nadmorske višine 700 m, v ostrem gorskem podnebnju nad to višino pa ne rabi. Zaradi bujnega, belega, omamno dišečega cvetja se je iz Pariza hitro razširila po vsej Evropi. V Sloveniji raste na večjih površinah v Pomurju in na Goriškem. Čebelarom omogoča najpomembnejšo spomladansko pašo, z največjimi dnevnimi donosi do 8 kg.

Ime - Nekatera najpogostejša udomačena ljudska imena za navadno robinijo: cigonjka, egiptovsko trnje, farsje, hacija, neprava akacija, robinija, tlovenca, tmovenca, zignojka.

Opis - Robinija je listopadno drevo, ki zraste od 2 do 25 m visoko. Krošnja je po večini kroglasta, v starosti rahla in dežnikasta, vsaj na mladih pogankih pa je na vsaki strani listnega peclja po en tm. Listi so lihopenati, dolgi od 20 do 30 cm, s 7 do 19 jajčastimi lističi. Izrazito dišeči beli cvetovi rastejo v 10 do 20 cm dolgih visečih grozdastih socvetjih. Stroki so gladki, rjavi, dolgi od 5 do 10 cm. Akacija cveti v drugi polovici maja, lahko pa se cvetenje podaljša celo v prvo tretjino junija. Na Madžarskem imajo selekcionirane

sorte, ki cvetijo z zamikom od 7 do 8 dni, s tem pa podaljšujejo čas cvetenja in seveda tudi čas medenja. Zelo je občutljiva na pozne spomladanske zmrzali, zato se ponekod lahko zgodi, da cvetni popki pomrznejo. V teh krajih tisto leto robinija ne cveti.

Medovitost - Navadna robinija je ena najbolj medovitih rastlin. Velja za dobro čebeljo pašo. Čeprav je za medenje zelo občutljiva, je med vsemi rastlinami na prvem mestu po izločanju medičine. Začetek cvetenja je odvisen od nadmorske višine, sorte ter sončne lege. Cvetovi robinije najzdatneje izločajo nektar, kadar je temperatura zraka od 2 do 25 °C in kadar je med cvetenjem čim manj padavin in vetrovni dni. Vsak cvet več dni izloča medičino, medenje pa se postopno povečuje, tako da najvišjo stopnjo doseže v zadnji tretjini cvetne dobe. Starejša drevesa, ki rastejo posamič in ki jim druga drevesa ali stavbe ne odvzemajo sončne svetlobe, izločajo več medičine, kot ga izloča cvetje pregostih mladih nasadov. Med je svetle barve, prozoren kot voda, zelo okusen in prijetnega vonja po cvetu, poleg tega je tudi zelo zdravilen. Zelo dolgo ne kristalizira.

Zanimivosti: Tako kot vse metuljnice tudi robinije uspevajo v sožitju z gomoljčnimi bakterijami, ki živijo na njihovih koreninah in robiniji omogočajo, da iz zraka črpa dušik. Zato lahko uspevajo tudi na pustih tleh, na katerih

Cvetovi robinije (neprave akacije)

Amorfa

se s koreninskimi pritlikami hitro razraščajajo. Navadno robinjo zaradi teh lastnosti sadijo za utrditev tal na peščenih, suhih rastiščih, najdemo pa jo tudi kot podeželjsko drevo in v drevoredih. V naseljih po večini rastejo posebne oblike in sorte. Posebej zanimiva je kroglasta robinja s strnjeno zaprto, kroglasto krošnjo. Trd in žilav les je uporaben v gradbeništvu, za železniške pragove, rudniške podpornike, pohištvo, v strugarstvu, sodarstvu, za palice, vinogradniško kolje, ročaje orodij, deske za sekanje mesa in za kurjavo. Zaradi po večini krivencastih debel pa je uporabnost njenega lesa omejena. Uporabni so tudi lubje, les in listi. Te uporabljajo za rumeno barvilo, iz semen pa pridobivajo tehnično olje. Drevo ali grm je cenjen zlasti za parke in ograje, posamična zasajajo tudi v vrtovih, lahko pa postane nadležen gozdni plevel.

GRMASTA AMORFA — *Amorpha fruticosa* L., družina metuljnice (Fabaceae ali Papilionaceae)

Domovina - Izvira iz Severne Amerike, v Evropo so jo prinesli pred več kot 200 leti.

Ime - Nekatera najpogostejša udomačena ljudska imena za amorfo: amorfa, amorf, amorph, bagremac, divj bagrem.

Opis - Nezahteven okrasni listopadni grm ali drevo, ki zraste od 1 do 6 m visoko. Je šibaste rasti, listi so dolgi do

25 cm, lihopenati in z 11 do 25 jajčastimi, ostro priostrenimi lističi, podobnimi lističem robinje. Zanimivo, da amorfa lističe zvečer zloži skupaj. Cvetovi rastejo v 8 do 15 cm dolgih, po večini pokončnih vijoličnomodrih grozdastih socvetjih. Metuljasti cvetovi so brez kril in ladjice, sestavljeni so le iz skratnovijoličnega jadra, dobro so vidni rumeni prašniki. Cveteti začne tretje leto, potem pa vsako leto obilno cveti maja in junija. Zanimivo je, da začne cveteti takoj, ko neha cveteti akacija, cvetenje pa traja od 20 do 25 dni. Je zmerno odporna proti zmrzali, na toplejših območjih Srednje Evrope jo najdemo posamič ali pa je sajena kot prostorastoča živa meja. Uspeva na soncu in v polsenči in tudi glede sestave prsti ni zahtevna. Na toplejših območjih je podivjala in se naturalizirala.

Medovitost - Amorfa je zelo medovita rastlina, na kateri čebele ves dan nabirajo nektar in cvetni prah, zato je zelo koristna. Poleg tega da daje čebelarjem obilo nektarja in cvetnega prahu, je pomembna tudi zato, ker cveti neposredno po cvetenju akacije paše, ko še ni druge pomembnejše paše. Med je temnordečkast in prijetnega okusa.

Zanimivost: Grmasta amorfa daje modro barvilo, ki so ga včasih uporabljali za barvanje tkanin. S pravim indigom, grmom, ki raste v Indiji, ni v sorodstvu. Če želimo, da se zaraste s poganjki, jo sekamo na vsake 3 do 4 leta. Zaradi teh lastnosti navadno amorfo sadijo tudi za utrjevanje tal na peščenih, suhih rastiščih, saj s svojimi koreninami veže tla. Razmnožujemo jo s semenom in potaknjenici. Za lažjo kalitev je treba seme 72 ur namakati v vodi.

Obletnice

V SPOMIN NA OBLETNICO ROJSTVA PROF. DR. JOŽETA RIHARJA

SPOROČILA RAZISKOVALNEGA IN STROKOVNEGA DELA PROF. DR. JOŽETA RIHARJA SLOVENSKEMU ČEBELASTVU ZA DANES IN JUTRI

Kaj vpliva na življenje čebel med letom – na dolgoživost in kratkoživost čebel?

V normalnih družinah se mladice v prvih dneh svojega življenja intenzivno hranijo s cvetnim prahom. V njihovih telesih se razvijajo goltne žleze in kopičijo maščobna telesa. Take čebele imajo najboljše pogoje za dolgo življenje. Medtem pa v normalni čebelji družini začnejo pitati žerke; čebelje mladice si tako izr-

pajo rezerve, ostarijo in postanejo kratkožive. Nasprotno pa dosežejo visoko starost čebele v brezmatičnih družinah, v panjih, v katerih matica slabo zaleže ali če se je čebel lotilo rojilno razpoloženje. V poskusih, ki jih je izvedla A. Maurizio so čebele v družinah brez zalege živele 167 do 188 dni. V takih primerih se v telesih čebel kopičijo rezervne snovi, ker pa se ne izrabljajo, čebele živijo dolgo časa.

Le neznatno pa na trajanje čebeljega življenja vpliva

zaposlitev panja. Včasih so menili, da se čebela najbolj izčrpa z nabiranjem hrane, da zgodaj umre zaradi prevelike pridnosti. Mauermayerjeva ni našla omembe vredne razlike v trajanju življenja med čebelo, ki je bila zaposlena pri nabiranju hrane preko celega dneva, in tisto, ki je izletavala po hrano dnevno le pol dneva.

O dolgoživosti čebel odloča torej njihova mladost, doba krmilke, le malo pa njihova zaposlitev zunaj panja, doba nabiralke. Čebele bodo potemtakem dolgožive vedno, kadar bodo imele na razpolago dovolj beljakovinske hrane – cvetnega prahu – in jim ne bo treba pitati zalege. Kratkožive pa bodo vedno, kadar bodo v mladostni dobi zaposlene z nego zalege. Dolgoživost ali kratkoživost čebel potemtakem ni vezana na letni čas, temveč se lahko pojavi v vsakem letnem času kot reakcija na način zaposlitve.

Ko matica jeseni zmanjša zaleganje, čebele pa imajo na razpolago dovolj cvetnega prahu, se pojavi rod dolgoživih zimskih čebel. Te imajo v svojih telesih obilo maščob, preživijo zimo in so sposobne, da spomladi krmijo mlado

zalego. Najdlje živijo čebele, ki so se izlegle septembra in pozneje. Živijo 215 do 233 dni ter jih najdemo v panjih še aprila in maja.

Ne gre potemtakem samo za to, da zazimimo veliko jeseni izleženih mladice. Pomemben je kakovostni sestav zazimljene čebelje družine. Če so bile mladice jeseni vključene v negovanje zalege, zaradi svojega fiziološkega stanja ne bodo postale zimske čebele. Zato avgusta izležene mladice nimajo možnosti, da bi preživele zimo. Uspeh prezimovanja je torej odvisen od tega, ali zazimimo neizčrpane mlade čebele.

Vir: "Obolenja čebel in čebelje zalege" Ljubljana 1962, strani 44–46, poglavje II. Naravni ukrepi v borbi proti čebeljim boleznim, avtor prof. dr. J. Rihar. (1914–2002).

Za objavo pripravil Stane Sajevec. Avtorske pravice so pridržane.

ČESTITKA OB JUBILEJU G. LOJZETU BUKOVŠKU

Ob visokem jubileju, 90-letnici prehojene plodne življenjske poti, 71-letnici doma in v tujini cenjene vzreje matic ter 75-letnici članstva v Čebelarški družini Preska - Medvode Vam člani čebelarke družine iskreno čestitam!

Blagajnik ČD Preska-Medvode
Omejc Jože

Tajnik ČD Preska-Medvode
Janez Smelcer

Poročilo o 9. redni seji Upravnega odbora Čebelarске zveze Slovenije

Seja je bila v soboto, 10. marca 2006, v prostorih Čebelarске zveze Slovenije. Udeležilo se je trinajst članov upravnega odbora, šest članov pa je opravičilo svojo odsotnost. Seje so se udeležili tudi člani nadzornega odbora in častnega radosodišča ter predstavniki območnih čebelarških organizacij.

Sejo je vodil predsednik Lojze Peterle ter v uvodu poudaril, da je to zadnja seja UO ČZS, ki jo vodi kot predsednik. Člane upravnega odbora je nato seznanil z

informacijo, ki jo je dobil na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter v Bruslju, da bo namreč še v tem letu ugodno rešena vloga ČZS glede oznake slovenskega medu z znakom "Slovenski med z geografskim poreklom". Napovedal je tudi predstavitev dveh kandidatov za predsednika ČZS, g. Franca Čebulja in g. Borisa Seražina. Navzoči so nato potrdili predlagani dnevni red.

Kot prvo točko so najprej obravnavali zapisnik prejšnje seje in pregledali poročilo o izvajanju sklepov 8. redne seje

upravnega odbora. Zapisnik 8. redne seje vsebuje sklepe števil: 116, 103/a, 117, 123, 123/a, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130 in 131. Tajnik ČZS Anton Tomec je članom zagotovil, da so bili uresničeni vsi sklepi prejšnje redne seje UO ČZS.

Potem so začeli obravnavo in sklepanje o zaključnem računu ČZS za leto 2005.

Obrazložitev zaključnega računa je članom UO predstavil tajnik Anton Tomec.

Tudi v letu 2005 je ČZS zaključni račun izdelala na podlagi podatkov svojega računovodstva. Vodilo pri tem delu je bilo vnesti vsa prej pridobljena znanja o vnosu podatkov v nov način evidentiranja. Zato smo v minulem letu vse dokumente in druge knjigovodske listine obdelovali sproti, to je vsak dan. Zato so podatki zdaj pregledni in tudi sproti na voljo. Analitični podatki so razvidni tudi iz finančnega poročila v 3. točki dnevnega reda.

Inventurni popis sredstev je bil izveden 3. januarja 2006 in je del zaključnega računa za leto 2005. Preostale postavke virov in sredstev pa so sestavni del tega poročila.

PRIHODKI:

V letu 2005 smo v okviru naše dejavnosti ustvarili prihodke v višini **208.066.303,00 SIT**, in sicer:

Prihodki od članarine: 50.298.042,00 SIT

71 — Prihodki iz proračunov: 120.484.670,00 SIT

(Uredba 2005, Apimondia, sofinanciranje SČ, tekmovanja mladih čebelarjev, delovanje društvenih organizacij)

72 — Prihodki iz opravljanja dejavnosti: 36.288.473,00 SIT

(najemnina, uporabnine dvoran, obračunavanje stroškov najemniku, izobraževanje, prodaja blaga, oglasi v SČ, KIS)

73 — Finančni prihodki: 59.602,00 SIT

74 — Drugi prihodki: 935.516,00 SIT

(obresti od vezave sredstev)

SKUPAJ 208.066.303,00 SIT

STROŠKI:

Spremljajoči stroški v tem obračunskem obdobju so obsegali **222.127.671,00 SIT**, in sicer:

40 — Stroški materiala: 12.179.589,74 SIT
(elektrika, plin, pisarniški material, strokovna literatura, gorivo, zaščitna oprema)

41 — Stroški storitev: 89.219.383,00 SIT

- telefonske storitve: 3.251.500,59 SIT

- komunalne storitve: 464.292,88 SIT

- vzdrževanje: 2.348.226,00 SIT

- druge storitve (plačilo CD za Apimondio (15 mio),

obratovanje, obračun plač): 22.726.609,48 SIT

- stroški dela prek ŠS: 1.329.384,00 SIT

- stroški zavarovanja OS: 1.326.494,67 SIT

- stroški izobraževanja: 84.233,33 SIT

- stroški vzdrževanja OS: 1.194.514,17 SIT

- stroški kilometrine: 3.009.448,00 SIT

- stroški cestnine in registracije vozil: 181.434,99 SIT

- stroški parkirnin: 31.940,00 SIT

- varovanje poslovnega objekta: 166.629,03 SIT

- stroški poštinih storitev: 5.210.736,17 SIT

- oglaševanje v medijih: 366.167,00 SIT

- stroški prenočevanja: 27.790,29 SIT

- stroški tiskanja: 6.717.601,80 SIT

- stroški oblikovanja: 703.000,00 SIT

- avtorski honorarji: 16.191.501,60 SIT

- vzdrževanje internetne strani ČZS: 132.000,00 SIT

- stroški pelodne analize (BF): 7.103.323,34 SIT

- odvetniške storitve: 357.500,00 SIT

- naročnine tujih revij: 122.016,03 SIT

- stroški plačilnega prometa: 375.291,35 SIT

- reprezentanca: 1.517.177,07 SIT

- stroški fotokopiranja: 1.935.509,10 SIT

- stroški sponzoriranja po pogodbi: 50.000,00 SIT

- stroški po pogodbah o delu: 11.190.062,00 SIT

- stroški po najemnih pogodbah: 1.155.000,00 SIT

42 — Stroški dela: 34.941.889,80 SIT

(bruto plače, stroški delodajalca od bruto plač, davka na plačilno listo, stroški za prehrano na delu, stroški prevoza na delo, nezgodno zavarovanje zaposlenih, premija PPD, regres za letni dopust)

(Nadaljevanje v 6. številki)

ANA KUNSTELJ, s. p.

ŠIVILJSTVO KUNSTELJ

ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ

Telefon 01 72 38 027, GSM 031 352 797

e-pošta: jm-kunstelj@volja.net

Izdajujemo: **KLOBUKE, KAPE** (mreža je odporna na vročino), **ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE** IN DRUGO ČEBELARSKO OPREMO.

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p.

ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ

Telefon 01 723 70 27,

GSM: 031 893 276,

e-pošta: jmkunstelj@volja.net

Izdajujemo 3-, 4- in 5-satna točila za med.

Ponujamo, plastične ventile in posode za med:

50, 70 in 100 litrov.

UGODNO!

ČEBELARSKO DRUŠTVO
ŠMARJE PRI JELŠAH
Aškerčev trg 19

3240 Šmarje pri Jelšah

125 LET ČEBELARSTVA NA ŠMARSKEM (1881–2006)

Jernej GAJŠEK, tajnik ČD Šmarje pri Jelšah

Ko boste letovali v termah Olimia ali obiskali rojstno hišo Antona Martina Slomška, vas pot lahko zanese tudi proti Šmarju pri Jelšah. Tam si boste lahko ogledali številne znamenitosti (kalvarija do sv. Roka), v društvenem čebelnjaku pa vas bodo z veseljem sprejeli tudi člani Čebelarkega društva Šmarje pri Jelšah.

Šmarsko čebelarstvo se lahko pohvali kot eno izmed društev, ki bo letos praznovalo že 125-letnico svoje delovanja. Prvič je bilo namreč omenjeno že 19. junija 1881 na čebelarškem shodu v takratni Šmariji (zdaj Šmarje pri Jelšah). O tem je pisal Slovenski gospodar, list za ljudstvo v poduk, v rubriki Gospodarske stvari. Tistega daljnega leta so v Šmariji pripravili tudi shod več kot 60 gospo-

darjev, na njem pa so prvič predstavili satnik, ki ga je mogoče uporabiti večkrat. Naš častiljivi jubilej bomo praznovali 23. junija 2006 pri čebelarškem domu v Šmarju pri Jelšah, za poslopijem OS Šmarje pri Jelšah.

Naj se na kratko predstavimo:

V Čebelarstvo Šmarje pri Jelšah je zdaj vključenih 48 aktivnih članov, med njimi so tudi štirje častni člani in pet članic, vsi pa si prizadevamo za ohranitev čebelarstva na Kozjanskem. Tako smo leta 1998 zgradili povsem nov čebelarški dom, v katerem se srečujemo vsak mesec in razpravljamo o težavah, ki pestijo čebelarstvo. Ob domu je tudi nekaj čebeljih družin, ki so last društva. Leta

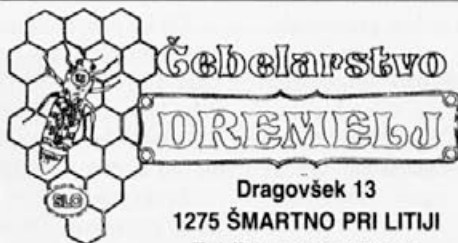

Čebelarimo v lepem naravnem okolju.

Čebelarški dom ČD Šmarje pri Jelšah smo zgradili člani sami.

Vzreja IVAN DREMELJ
GSM: 041 588 248
GSM : 041 656 056

Dragovšek 13
1275 ŠMARTNO PRI LITJI
Tel./faks: 01 899 11 31

Vzreja JANEZ DREMELJ
GSM: 041 836 050
GSM: 041 779 119

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke, zrele matičnike in druge čebelje pridelke. Julija in avgusta bodo cene matic nižje, omogočamo pa vam tudi popust pri nakupu večjih količin. Prevzamete jih lahko osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.

2001, ob 120-letnici delovanja društva, smo razvili tudi svoj društveni prapor.

Tedaj smo si kupili tudi čebelarke uniforme oz. obleke, na katerih je izvezen logotip našega društva (tedaj namreč še ni bilo vseslovenskih čebelarskih oblek). Istega leta smo na portalu občine Šmarje pri Jelšah uredili tudi spletne strani ČD Šmarje pri Jelšah z društvenim logotipom.

Leta 2003 smo zgradili še točilnico medu ter pod isto streho zavarovali stari društveni čebelnjak. Tega leta smo skupaj s čebelarskim mojstrom Silvom POSLOM in ZČD Celjske regije ter sosednjimi društvi sprejeli in pogostili 37 udeležencev svetovnega čebelarskega kongresa APIMONDIA 2003 iz različnih držav sveta.

Leta 2004 smo uredili pašni kataster, lani pa smo končali pašni red, ki je zdaj v fazi potrjevanja na ministrstvu. Lani smo se uspešno lotili še izvajanja ukrepa "panjski listi", to je zamenjave neustreznih matic. V našem društvu delujeta tudi preglednik in preglednica medu.

S svojim delom skušamo čim bolj zadovoljiti porabnike čebeljih pridelkov. Prav zaradi tega se je več čebelarjev vključilo v sistem kolektivne blagovne znamke "Slovenski med kontrolirane kakovosti" in s tem prispevalo k izboljšanju kakovosti čebeljih pridelkov.

Da bi čim bolj promovirali naše čebelje pridelke oz. čebelje izdelke, s predstavivami in dobrotelnimi akcijami sodelujemo na različnih prireditvah in sejmih na Kozjanskem in na ta način ozaveščamo porabnike, da bi izbirali najkakovostnejše čebelje pridelke, torej, da bi med poplavo tujih, kakovostno dvomljivih čebeljih pridelkov, izbirali domače.

Naši čebelarji se redno udeležujejo seminarjev in različnih izobraževanj ter s tem dopolnjujejo svoje znanje, saj se dobro zavedajo, da je to nujno za sodobno čebelarjenje, zlasti na področju zdravstvenega varstva čebel. Nekaj

članov se je prijavi tudi na seminar za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar/čebelarka.

Izobražujemo se tudi v okviru strokovnih ekskurzij. Tako smo lani obiskali Čebelarsko ekološko usmerjeno kmetijo "ČEBELJI GRADIČ" na Goričkem in njenega gospodarja g. Hermana KISILAKA.

Kakor povsod si tudi pri nas prizadevamo, da bi čebelarstvo približali mlajšim rodovom, predvsem prek čebelarskega krožka. Plod teh prizadevanj so tudi številne visoke uvrstitve na tekmovanjih mladih čebelarjev. Pri tem naj omenimo izjemno dobro sodelovanje med ČD in Osnovo šolo Šmarje pri Jelšah, VVZ Šmarje in KS Šmarje pri Jelšah. Za uspešno delo na področju čebelarstva so trije naši člani dobili priznanje občine, eden pa plaketo občine Šmarje pri Jelšah.

Z našim praporom se redno udeležujemo vseh prireditvev, ki so na kakršen koli način povezane s čebelarstvom, saj sta dobrodošla vsako povezovanje in izmenjava izkušenj z drugimi čebelarji.

Ob 125-letnici čebelarstva na Šmarskem pripravljamo tudi obsežnejši zbornik o zgodovini društvenega delovanja. Ker je bilo veliko gradiva in dokumentov iz obdobja med dvema vojnama izgubljenih, pozivamo in prosimo vse, ki imajo v družinskih arhivih kakršno koli dokumentacijo, fotografije, članke ..., v zvezi s tem visokim jubilejem, da nam to sporočijo.

P.S. Prosimo, da morebitne dokumente oz. fotografije, ki bi lahko bili objavljeni v našem zborniku, pošljite na naslov: ČD Šmarje pri Jelšah, Aškerčev trg 19, 3240 Šmarje pri Jelšah, ali na e-naslov: jernej.gajsek@etol.si (tajnik društva) oz. simunic.ivan@siol.net (predsednik društva).

Za vaše prispevke se vam že vnaprej zahvaljujemo.

Naj med!

Čebelarsko društvo Loška dolina praznovalo 70-letnico

Borut Kraševac – Stari trg pri Ložu

Čebelarsko društvo Loška dolina je lani praznovalo 70-letnico svojega obstoja, čeprav so ugotovili, da obstajajo listine, ki potrjujejo, da je bilo samostojno društvo ustanovljeno že prej. Za uradni začetek delovanja društva tako še vedno velja leto 1935, ko je Angela Gerl, žena vrtnarja in čebelarja pri gradu Snežnik Janeza Gerla, pridobila naziv čebelarske mojstrice.

Ta jubilej so v družbi gostov iz Zveze čebelarskih društev Cerknica, čebelarskih društev Ilirska Bistrica, Videm Dobropole, Tršič iz Hrvaške ter predstavnikov Čebelarske zveze Slovenije praznovali že septembra lani.

Ob tej priložnosti je predsednik društva Stane Vesel uspešnim članicam in članom podelil odličja Antona Janše III. stopnje. Prejeli so jih Zdenka Intihar, Julijana Poje, Janez Antončič, Antun Arh, Jožef Kandare, Franc Kraševac, Peter Okoliš, Pavel Oven, Jožef Ovsec, Ivan Škrbec in Anton Žnidaršič.

Za dolgoletno in še posebej uspešno delo v društvu pa je predstavnik Zveze čebelarskih društev Cerknica Ciril Vidrih podelil čebelarjem Antonu Hacetu, Francu Kotniku in Antonu Zigmundu odličja Antona Janše II. stopnje.

Po slovesnem uradnem delu se je kljub deževnemu vremenu nadaljevalo prijetno druženje, v okviru katere-

ga so si čebelarji v veselem razpoloženju izmenjali tudi marsikatero čebelarstvo izkušnjo.

Zgodovina čebelarstva v Loški dolini

Kljub temu da organizirano delovanje čebelarstva v Loški dolini uradno sega 70 let v preteklost, je znano, da so se ljudje na tem območju že precej prej ukvarjali s čebelarstvom.

Pisni viri, ohranjeni predvsem v župnijskem arhivu župnije Stari trg pri Ložu, pričajo, da se je čebelarstvo v Loški dolini pojavljalo že zelo zgodaj:

- leta 1447 je duhovnik Bonifacij iz cerkve sv. Petra v Ložu pobiral desetino od čebel;
- leta 1742 je Matevž Hace skrbel za 17 panjev, polovica jih bila v lasti cerkve sv. Martina;
- leta 1751 je Matija Strle s Poljan skrbel za 13 panjev; polovica od teh jih je pripadala cerkvi sv. Andreja na Poljanah;
- Martin Kosmač je skrbel za šest panjev; polovica jih je bila v lasti cerkve sv. Tomaža;
- Simon Komidar je skrbel za štiri panje; polovica jih je bila v lasti cerkve sv. Frančiška v Vrhnikih;
- leta 1788 Andrej Sterle iz Kozarišč skrbel za osem panjev, polovica jih je bila v lasti cerkve sv. Benedikta.

Iz teh listin je razvidno, da so bili med čebelarji tudi duhovniki:

- konec 18. stoletja je čebelaril župnik Jakob Nebojs (1790-1796),
- v 20. stoletju pa sta čebelarila Janez Kromar (1919-1923) in Anton Demšar (1923-1924).

Za čebelarjenje v 19. stoletju je bilo značilno, da so bili čebelarji le premožnejši ljudje (trgovci, večji kmetje, šole ...). V sodnem okraju Lož je bilo takrat na primer na tisoč prebivalcev približno sto panjev.

Leta 1862 je dobil Janez Gerl v graščini Snežnik v Loški dolini službo vrtnarja ter se po nasvetu upravnika začel ukvarjati tudi s čebelami. V zimskem času je sam izdeloval panje (kranjčice). Pozneje je čebelarstvo za očetom prevzel sin Janez, ki se je navdušil nad AŽ-panji ter začel leta 1920 v njih tudi čebelariti.

Včlanjen je bil v čebelarstvo društvo, nekaj časa pa je bil tudi predsednik društva. Njegova žena Angela Gerl je leta 1935 opravila vse izpite in si tako pridobila naziv čebelarstva mojstrice.

To letnico in dogodek so si člani Čebelarstva društva Loška dolina izbrali za začetek svojega obstoja. Šele pozneje so se seznanili s podatki, ki dokazujejo, da je samostojno društvo delovalo že prej.

Izobraževanje čebelarjev je bilo v začetku prejšnjega stoletja organizirano zlasti na shodih, v okviru katerih so pripravljali tudi strokovna predavanja (1908 v Cerknici, 1911 v Begunjah, 1911 in 1912 v Lazah pri Planini, leta 1913 v Grahovem).

Leta 1914 je bila v Grahovem ustanovljena tudi podružnica Slovenskega osrednjega čebelarstva društva. Šest let pozneje je bila taka podružnica ustanovljena tudi v Loški dolini; 25. januarja 1920 je bil v Starem trgu ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo 40 čebelarjev, od teh pa se jih je 26 včlanilo v društvo. Izvolili so tudi upravni odbor društva in določili, da se bodo sestajali enkrat na mesec. Sklenili so, da premoženja v vrednosti 260 kron, ki so ga podedovali po razdružitvi podružnice Grahovo, ne bodo razdelili med čebelarje, ampak bo to ostalo v podružnici.

Druga svetovna vojna je čebelarstvo dejavnost zelo zavrla, saj so prenehala delovati tako rekoč vsa čebelarstva društva. Prvi zapiski o delovanju Čebelarstva družine Stari trg po vojni so znani šele iz leta 1966.

Dandanes je v Čebelarstvo društvo Loška dolina včlanjenih več kot šestdeset čebelarjev, in kot pravi njihov predsednik g. Stane Vesel, je še posebej vzpodbudno, da je med čebelarji vedno več mladih.

Poleg uradnega septembrskega praznovanja so že julija v okviru prireditve "V deželi ostrmic" pri gradu Snežnik pripravili razstavo starih in tudi novejših čebelarstvih pripomočkov, panjev ter čebelarstvih izdelkov. Na ta način želijo čebelarstvo približati širši javnosti in ljudi seznaniti s pomenom čebelarjenja in čebeljih pridelkov. Decembra lani so leto sklenili s prvimi Ambrozevim večerom, za katerega načrtujejo, da bo postalo tradicionalno.

Vzreja matic **DARKO GRM**

Hude Ravne 1 – Dole pri Litiji

Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041 900 606

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje matičnega mlečka ali za vzrejo matic.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOČJAN

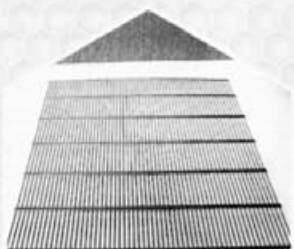
Robert Kočjan s. p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

tel.: 01/ 364 11 06 – faks: 01/ 364 13 07
GSM: 031/351 964 – e-pošta: robineli@s5.net

ČEBELARSTVO – IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME – TRGOVINA

IZDELUJEMO:

- žične matične rešetke
- rogličene satnike – lipove
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kozice
- plastične odtočne pipe
- čebelarske lopatice
- lovilce rojev – lesice
- kuhamo voščine do 30. 3. (sprejem voščin samo v PVC vrečah)

**Izdelujemo kakovostne hladno valjane
SATNICE vseh velikosti.**

DELOVNI ČAS:

**ponedeljek-petek od 8.-12. ure
in od 15.-18. ure
v sobotah od 8.-12. ure**

**od 1. junija do 31. decembra
bo trgovina ob sobotah zaprta**

Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico
priznamo popust!

ZMERNE CENE – TRADICIJA – KVALITETA – IZKUŠNJE, PRIDOBLEJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Za zdrave čebele in večje donose

Na voljo so nove, dopolnjene izdaje knjig prof. dr. Jožeta Riharja, ki jih priporoča ČZS in sam častni predsednik Apimondie g. R. Borneck

VZREJAJMO BOLJŠE ČEBELE
3.450 SIT

ČEBELARJENJE V NAKLADNEM PANJU
3.450 SIT

MANA IGLAVCEV - NAPOVEDOVANJE GOZDNEGA MEDENJA
3.450 SIT

VAROZA ČEBEL
3.000 SIT

Knjige lahko naročite na tel.: 01-428 11 36 ali 041-410 171 in v vseh čebelarških trgovinah.

BANFI
Mizarstvo d.o.o.

Čnostvarna rešitve za komplekna tizira /

ŠOLSKA UL. 14, KAPCA
9220 LENDAVAL
Tel.: 025789876
Fax.: 025789877

Gsm.: 041/631-552, 041/212-166
e-mail: mizarstvo.banfi@siol.net

Panji so iz masivnega smrekovega in topolovega lesa, spoji so roglični oz. cinkani.

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

PROIZVODNI PROGRAM :

- AŽ – panji (9s, 10s, 11s, 12s)
- AŽ – panji (10s, trietažni)
- LR – panji 1/1, 2/3
- DADANT BLATT – panji
- DADANT BLATT + LR – prilagojen za Až satnike
- PRAŠILCKI (5s, 7s)
- OKVIRJI za vse vrste panjev

Plastični satnik s satnico PIERCO, 1/1 bel ali črn samo 440 SIT z DDV.

Plastični satnik s satnico PIERCO, 2/3 bel ali črn samo 352 SIT z DDV.

UGODNO

Panji

zelo ugodna cena AŽ voščentih satnik, v naših čebelarških centrih v Mariboru in Lukovici.

AKCIJA

Satniki AŽ lipov les zbiti rogličeni z luknjicami

ČEBELARNA v čebelarškem centru Slovenije

Tel: 01 / 729 61 18; Faks: 01 / 729 61 31; email: cebelarna@siol.net

ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Tel: 02 / 330 32 40; Faks: 02 / 331 80 10; email: ccmb@siol.net

DAR SONCA - Tyrševa 26, Maribor - Tel / fax: 02 / 251 60 12

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure, sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

NONOS - sonaravno sredstvo za tretiranje in preprečevanje želodčnih infekcij.

MEHPATIKA - sonaravno sredstvo za tretiranje poapnene zalege in za zmanjševanje okuženosti z varoo.

OBVESTILO !

Obveščamo vas, da smo oddelek embalaže iz Tržaške 65, preselili v prostore čebelarškega centra Maribor, na Streliško 150

Vse informacije in naročila:

Telefon: 02/330-32-40

Faks: 02/331-80-10

e-mail: embalaza@vema.si

www.vema.si

VELETRGOVINA
VEMA
Tržaška 65, Maribor

OBVESTILO OPAZOVALNE SLUŽBE MEDENJA

— Odzivnik za paše opazovalno napovedovalne službe deluje na telefonski številki **01/729 61 20**.

Čebelarje prevazalce opozarjamo, da se glede na dosedANJI razvoj obeta dobra paša na ogrščici, akaciji in belem javorju.

Vodja službe Pavle Zdasar

Vzreja matic – AVGUST BUČAR

JANČE – GSM 041 696 210

Sprejemam naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. PREVZEM MATIC OSEBNO ALI PO POŠTI.

Vabimo Vas na 2. mednarodno srečanje čebelarjev "PETZENLAND - PECA"

Srečanje bo **11. junija 2006, ob 10. uri**, na čebelarstvu F. Neubersch, Unterlibitsch 7, St. Michael (Šmihel), Avstrija

Tema srečanja: ŽIVLJENJSKE RAZMERE KRANJSKE SIVKE V SLOVENIJI, ITALIJI IN AVSTRIJI

*Prisrčno vabljeni vsi čebelarji!
Čebelarški okraj Petzenland-Peca*

Kje nas najdete?

- Iz Pliberka (Bleiburg), proti Šmihelu (St.Michael), mimo bencinskega servisa Jamnik, 500 m desno čez železniško progo, čebelarstvo Neubersch (tabla).
- Iz Velikovca (Volkermarkt), Metlova (Mittlern), desno obvoz Šmihel (St.Michael), skozi gozd in desno, čebelarstvo Neubersch (tabla).

VABILO NA DNEVE KRANJSKE ČEBELE V BOROV LJAH V AVSTRIJI

Združenje čebelarjev iz Borovelj (Ferlach) v Avstriji vabi slovenske čebelarje na tridnevno srečanje, ki bo od 5.–7. maja 2006 v dvorani mestne hiše v Borovljah. V petek, 5. maja, bomo odprli sejem čebelarске opreme, v soboto, 6. maja, bo predavanje z naslovom »Prihodnost čebelarstva je v novi ponudbi – pomen odbire kranjske čebele«, ob 14. uri pa še predavanje »Apiterapija in njene možnosti«. V nedeljo, 7. maja, bomo v okviru sejma pripravili različne predstavitve čebelarске opreme. Sejem bo odprt vsak dan od 9. do 17. ure. Obiskati bo mogoče tudi čebelarški muzej in čebelnjak za pridelavo sonaravnih čebeljih pridelkov. Referati bodo prevedeni tudi v slovenščino, vsak udeleženeц pa bo prejel tudi zbornik referatov v svojem jeziku. Vstop bo prost. Dodatne informacije lahko dobite pri združenju Arge, tel.: 0043 463 501 421.

Združenje čebelarjev Arge Carnica Karawanken, Borovlje

KONRAD ŠMIGOC s.p.

MOŠKO IN ŽENSKO KROJAŠTVO

Čebelarске obleke – MODNO KROJAŠTVO ŠMIGOC, s. p.

Naša obrtna delavnica deluje že 35 let in v tem obdobju smo se uveljavili predvsem s kakovostjo in upoštevanjem dogovorjenih rokov. O tem se lahko prepričate pri naših poslovnih partnerjih po vsej Sloveniji in tudi v tujini.

Iz najbolj kakovostnih materialov, ki so jih različni uporabniki preizkusili med svojim delom, šivamo uniforme vseh vrst čebelarске (gasilske, varnostne, natakarske, plesne, glasbene, lovske itd.), in to bodisi po osebnih merah bodisi po konfekcijskih številkah.

Informacije in naročila: Moško in žensko krojaštvo Konrad Šmigoc, s. p.

Tel: (02)779-35-61

faks: (02)779-35-60

mobitel: 041-949-331

041-687-754

e-pošta: smokingsalon_smigoc@email.si

V spomin

Vse pisce osmrtnic prosimo, da pri imenu pokojnika navedejo tudi datum ali vsaj letnico rojstva in smrti. Ta podatek pogosto potrebujejo pisci različnih zgodovinskih spisov, npr. društvenih zbornikov, kot tudi drugi. Vsem lepa hvala.

Uredništvo

ALOJZ PERŠIČ (1923–2005)

Ko se je narava že zavila v svoj zimski počitek, je 14. 12. 2005 svoje domače in svoje čebelice zapustil dolgoletni član Čebelarstva Nova Gorica Adolf Peršič iz Vitovelj nad Šempasom. Rodil se je 29. 4. 1923 v tej idilični sončni vasi, v kateri sta mu bila ljubezen in veselje do narave položena že v zibelko. Poleg kmetovanja in skrbi za domačijo je vedno našel toliko časa, da je redno zahajal v naravo, in to v bližnjo in daljno okolico. Zanimala sta ga rastlinstvo in življenje živali. Ljudje, ki imamo podobna nagnjenja, se radi družimo in tako je že mlad spoznal profesorja Ferjančiča, čebelarja, ki mu je leta 1948 podaril dva panja čebel. Srečen, da je postal čebelar, je nato uspešno čebelaril z največ 30 družinami. Svoje izkušnje in znanje je bil vedno pripravljen deliti z drugimi. Kot dober čebelar in človek je bil znan daleč naokrog, to pa sta poudarila tudi oba govorca ob zadnjem slovesu. Za njegovo zavzeto in uspešno čebelarjenje ter zvestobo ga je društvo odlikovalo z odličjem Antona Janše III. stopnje. Člani društva si želimo, da bi Adolf dobil dostojnega naslednika, ki bi poskrbel, da bi čebele še naprej veselo obletavale domačijo in sončno vitovsko brezino do Trnovskega gozda. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Nova Gorica

BORIS KLADNIK (1968–2006)

*Srca nam žalost je ranila,
ker te med nami več ni,
čeprav te zemlja je pokrila,
duh tvoj z nami še živi.*

Neizprosna smrt je iz našega društva iztrgala komaj sedemintridesetletnega Borisa Kladnika. Veliko prežgodaj je prenehalo biti njegovo plemenito srce. Zakaj je Borko obupal? Rodil se je leta 1968 v Celju. Osnovno šolo je obiskoval v Sevnici, gimnazijo pa je končal v Brezicah. Opravil je izpit za poslovodjo in odprl svojo trgovino z barvami. Neizmerno je imel rad naravo. Postavil si je počitniško hišico, ki jo je imenoval "ranč", in ob njej posadil sadno drevje. Končal je tudi nizjo glasbeno šolo. Glasba je Borisu pomenila vse. Od svojega sedmega leta je igral pri godbi na pihala, in to na boben, harmoniko in pozavon. Bil je tudi vnet planinec in med drugim se je trikrat povzpel na Triglav. Bil je tudi ribič. Rad je lovil ribe v Savi in na ribniku v Brestanici, kjer je našel svoj notranji mir. Z očetom Viktorjem

sta skupaj čebelarila. Ni imel veliko družin, rad pa je točil med in skrbel za čebele.

Na zadnjo pot sta ga 12. januarja pospremila godba in množica prijateljev. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

Za ČD Sevnica
Lucija Gradisar

JOŽE ZAKRAJŠEK

ČD Ig je izgubil svojega člana Jožeta Zakrajška. Rodil se je 26. decembra 1930 v vasi Škrabče v občini Nova vas. Korenine njegovega 59-letnega čebelarjenja segajo v leto 1945. Čebelaril je z največ 24 AŽ-panji.

Leta 1947 je zapustil svoj rojstni kraj in se preselil v Ljubljano. Z vztrajnim učenjem in delom se je izučil za čebelarstva mojstra, svoje znanje pa je s pridom uporabljal pri čebelarjenju. Zaposlil se je v podjetju SAP v Ljubljani in tam spoznal uspešnega izanskega čebelarja Jožeta Smoleta, s katerim sta skupaj čebelarila in bogatila čebelarstvo znanje. Na njegovo pobudo se je včlanil v ČD Ig. Zgradil je dva čebelnjaka, šolskega na Igu in svojega na Orlah nad Rudnikom. Pri delu s čebelami mu je pomagala tudi žena Veronika, ki mu je tudi sicer vedno stala ob strani. Za svoje delo je prejel tri čebelarstva priznanja, ki bodo ostala kot trajen spomin na njegovo vztrajnost, skromnost in delavnost. Njegov spomin smo počastili s praporom ob njegovem grobu, z minuto molka na občnem zboru pa smo se mu zahvalili za njegov trud in sodelovanje. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

ČD Ig

BERNARD MRŠAK (1925–2005)

*Ko bom umiral,
naj bo to jeseni,
takrat naj pride grenka smrt k meni.
Listje in drevje bo zašumelo
in mi pesem v slovo zapelo.*

Jesen je čas, ko se življenje v naravi počasi ustavlja, ko čebele obletavajo zadnje cvetove in se pripravljajo na zimski počitek. Naš član Bernard Mršak pa je tedaj bil brezupen boj z boleznijo, saj ga je dokončno premagala 4. oktobra 2005.

Rodil se je 8. julija 1925, in to pri Hriberniku v Sv. Danijelu v Trbnjah. Skupaj z bratom in sestro ni preživel veliko brezskrbnih otroških dni, saj je že kot mlad fantič pri Ergotu

pasel živino, takoj po končani osnovni šoli pa se je zaposlil pri Tehnogradnji. Poiskal si je življenjsko sopotnico Ano in rodilo se jima je pet otrok. Iz njihovih mladih družin je zraslo enajst vnukov in osem pravnukov. Pozneje se je zaposlil pri Gradisu in tam ostal vse do upokojitve leta 1985.

Po napornem delu je Bernard rad zazivel z naravo in s čebelami. Čebelariti je začel leta 1960 in ob čebelah je vztrajal vse do konca. Pri delu z njimi je bil natančen, tako da je postal zgled številnim mlajšim čebelarjem. Ob svojem vzornem in lepo urejenem čebelnjaku je preživljal lepe in prijetne urice ob kramljanju s čebelami, prijatelji in znanci. Za dolgoletno vestno in marljivo delo v Čebelarskem društvu Dravograd je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje.

Člani Čebelarskega društva Dravograd mu želimo miren počitek v zemlji domači, tako kot zdaj počivajo njegove čebele. Spomladi, ko bo sonce spet ogrelo trate, pa bodo cvetje na njegovem grobu gotovo obiskovale tudi njegove čebele.

ČD Dravograd in ČZ Koroske

JOŽE AVSEC (1934–2005)

*Življenje ni problem, ki ga je treba rešiti;
je skrivnost, ki jo je vredno živeti.*

Jože je že kot otrok spoštoval skrivnosti življenja. Družina je zgodaj ostala brez očeta, vojna pa je vzela njegove prijatelje,

sošolce in sorodnike. Moč za to, da je preživel izgube najbližjih in najljubših, je črpal iz ljubezni do knjig in čebel. V družini Avsec so čebelarili že od leta 1907. Jožetov oče je bil uspešen in razgledan čebelar. Po njegovi smrti leta 1937 je mati oddala čebelarsko opremo. Po vojni pa je stric Jožetu podaril prvi roj čebel, tako da je začel samostojno čebelariti. Z zaslužkom od prodaje medu je uresničil svojo otroško željo in si kupil radio. To je bilo leta 1957.

Želja po znanju ga je vodila v veterinarsko šolo, po koncu šolanja pa je postal kmetijski referent v občini Loška dolina, potem pa se je zaposlil v KGZ Cerknica in nato še v Perutninskem kombinatu Pivka. Strakovno se je izobraževal tudi v tujini. Zanimal se je za zgodovinsko čebelarsko gradivo, predvsem za pisne vire in predmete, vse to pa je čebelarsko društvo predstavilo na čebelarski razstavi na Notranjskem.

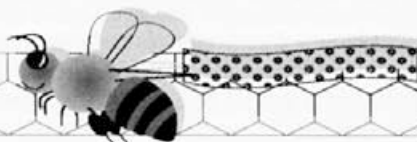
Za svoje delo v čebelarstvu je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje.

Jože je bil dejaven v različnih organizacijah. Zavedal se je, da ljudje po vojni, ko so obnovljali požgane domačije, potrebujejo pomoč. Vedno je bil pripravljen pomagati komur koli.

Kakor je življenje njemu vhsnilo svoj pečat, je dal on življenju svojega, in to delavnost, skromnost, veselje in hvaležnost. To so sposobnosti redkih ljudi, sposobnosti, ki jih premorejo le plemeniti ljudje.

ČD Loška dolina

Mali oglasi

PRODAM štirideset naseljenih LR-panjev standardne mere, inf.: **05 366 18 60**.

PRODAM zaradi preobremenjenosti v službi pet pridobitnih čebeljih družin s panji (ali tudi brez), inf.: **041 652 729**, Ptuj.

PRODAM zabojnik z desetimi naseljenimi 10S AŽ-panji. Cena po dogovoru, inf.: **05 366 52 88**, v večernih urah.

PRODAM deset naseljenih 10S AŽ-panjev, s panji ali brez njih, in ometalnik za medeno satje z motorjem (12 V), inf.: **041 813 446**.

PRODAM prevozniki zabojnik s 36 naseljenimi AŽ-Grajševimi panji na tovornjaku Zastava Rival, vozen z vozniškim dovoljenjem B-kategorije, inf.: **041 770 204**.

PRODAM pet čebeljih družin na 10S v AŽ-panjih, inf.: **041 411 275, 041 422 624**.

PRODAM čebelje družine na 5S AŽ mire, lahko skupaj s prašilčki, inf.: **041 883 744**.

KUPIM ometalnik (osipalnik) čebel za medeno satje, pogon na 12 V, in cedilo premera 300 mm, inf.: **040 745 815**.

KUPIM čebelje roje, inf.: **04 533 12 60**.

PRODAM TAM 110 T10 v zelo dobrem stanju, preurejen za prevoz 60 10S AŽ-panjev, 30 naseljenih 10S AŽ-panjev ter nekaj praznih rabljenih panjev, inf.: Janko Ostrc, Grabe 10a, 9242 Krizevci pri Ljutomeru, tel.: **02 587 17 61** in **041 208 239**.

PRODAM več rabljenih 10S AŽ-panjev in 11S Grajševih panjev, inf.: **040 725 206**, popoldne.

PRODAM deset čebeljih družin na 10S v AŽ-panjih, inf.: **02 543 15 30**, zvečer (Murska Sobota).

PRODAM čebelje družine na 4S, 5S in 7S AŽ mire, inf.: **01 756 90 19** (Vrhnika).

PRODAM nenaseljene nakladne panje skupaj s satjem v eni nakladi, deset 9S AŽ-panjev ter točilo za med, inf.: **041 822 366**, okolica Rogaske Slatine.

PRODAM večje število LR normalnih 1/1 in nizkonakladnih 2/3 panjev ali samo družine na satju. Splošno mizarstvo Roman Ploštajner, Šolska ul. 457, 3311 Šempeter v Savinski dolini, inf.: **03 57 01 335**, GSM: **040 484 832**.

PRODAM deset novih AŽ panjev 10S s povečanim volumnom s satniki, satnice pa podarim kupcu, inf.: **05 30 57 480** ali **041 573 903**.

PRODAM TAM 4500 z 60 naseljenimi AŽ 10S panji, inf.: **02 753 19 71**.

PRODAM večje število nenaseljenih nakladnih panjev AŽ mere inf.: **031 340 096**.

PRODAM deset nenaseljenih AŽ-panjev 10 S, inf.: **041 353 534**.

PRODAM več čebeljih družin na 5,7 in 9 AŽ satih iz lipovega lesa, tel.: **04 5333 914** ali GSM **041 948 077**. Janez Luznar Begunje 170, Begunje na Gorenjskem.

PRODAM ugodno 20 novih AŽ 10 satarjev, ter 20 novih AŽ 7 satarjev (nekaj naseljenih). Informacije po 19. uri na telefon **07 / 49 87 836**.

PRODAM avtoprikolico za prevoz 12 AŽ panjev inf.: **05 680 14 80**.

KUPIM petnajst čebeljih družin na 5, 6 in 7 AŽ satih inf.: **01 836 1066** in GSM: **031 836 213**.

PRODAM nekaj čebeljih družin 10S AŽ, inf.: **031 282 957**, zvečer.

PRODAM cvetni prah osmukanec GSM: **041 990 360**.

PRODAM čebelje družine na AŽ satju inf.: **031 313 097**.

PRODAM čebele na AŽ satju 10S, inf.: **031 581 645**.

PRODAM stare dobro ohranjene kranjice, inf.: **01 83 11 729**.

KUPIM dobro ohranjeno nerjaveče 4 satno točilo, inf.: **031 683 834**.

PRODAM prevozni kontejner za 12 LR panjev, inf.: GSM: **031 381 876**.

POVERJENIKI ZA PASIŠČA

ČD Logatec sprejema vloge za dovoz na gozdno pašo. Izpolnjen obrazec Vloga za namestitev čebel poslijte kot pripeto datoteko na e-naslov: tone.zakelj@kclj.si ali miro.leskovec@siol.net oz. z redno pošto na naslov Tone Žakelj, Linhartova 17, 1000 Ljubljana, ali Miro Leskovec, Ograde 4, 1370 Logatec.

ČD Kamnica – Brestrnica - Pisne vloge za kostonjevo pašo sprejema poverjenik za pasišče Alojz Cehner, Koroska c. 59, 2000 Maribor.

ČD Bohinj sprejema vloge za gozdno pašo na Jelovici na naslovu: Stanislav Žmitek, Stara Fužina 10, 4265 Boh. Jezero, tel. 04 572 34 48 ali 031 838 908.

ČD Loška dolina sprejema vloge za pašo na naslovu: Lojze Kraševac, Dane 8, 1386 Stari trg pri Ložu, tel. 01 705 80 71 in 041 836 936.

ČD Ajdovščina sprejema prijave čebelarjev za gozdno pašo do 15. maja 2006 na naslovu: Ivo Stibilj, Male Žablje 21a, 5263 Dobravlje. Vloga za dovoz čebel na pašo mora vsebovati vse podatke iz obrazca Vloga za dovoz čebel na pašo, kot to določa 7. člen Pravilnika o katastru čebelje paše in čebelarjem pašnem redu (Ur. l. RS, št.18/02).

ČD Sežana razpisuje prosta stojišča za akacijevo pašo v dolini Branice, Vremsko dolino in Rodik. Vloge naj čebelarji do 10. maja 2006 pošljejo na obrazcih, in sicer na naslov: ČD Sežana, Gregorčičeva 2, Sežana.

ČZD POMURJE sprejema pisne vloge za akacijevo pašo v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše (Čebelar 2004 in Ur. l. RS, št.18/02) do 10. maja 2006, in sicer na naslov: Srednja kmetijska šola Rakičan, Lendavska 3, 9000 Murska Sobota.

ČD "PETER MOČNIK" - STUDENCI - PEKRE sporoča čebelarjem, ki bi svoje čebele radi prepeljali na pasišča na območju društva, da je poverjenik za pašo Mihael Kamplet, Ob plantaži 8, 2341 Limbuš, tel. 02 613 41 91 in 041 231 765.

ČD TOLMIN sprejema pisne prijave za lipovo pašo na predpisanih obrazcih do vključno 15. maja 2006. V prijavi navedite točno število čebeljih družin in (obvezno) telefonsko številko ter jo poslijte na naslov Martina Kofol, Bača pri Modreju 7, 5216 Most na Soči.

ČD BEGUNJE PRI CERKNICI sprejema vloge za gozdno in hojevo pašo do 20. junija 2006 na naslovu: Milan Pohole, Notranjska cesta 28, 1380 Cerknica, tel. 01 709 16 72 in 031 429 193.

ČD LITIJA - vloge za kostonjevo pašo sprejema poverjenik društva do 1. junija 2006 na naslov, Janez Tehovnik, Kresnice 5, 1281 Kresnice, telefon 041 - 358 910 in 01 897 72 74.

ČD LENDAVALA - vloge za pašo na akaciji pošljite na obrazcih na naslov ČD Lendava, Glavna ulica 73, 9220 Lendava inf. Tel. 041 471 088.

ČD ILIRSKA BISTRICA prijave za pašo na akaciji pošljite na naslov, FrancZadnik, Kilovčce 2, 6255 Prem, telefonska številka 031 695 967.

ČD Krim sprejema vloge za hojevo pašo do 5. 6. na naslov ČD Krim, Kamnik pod Krimom 6, 1352 Preserje.

ČD Ig – Poverjeniki za pasišča za gozdno pašo so:

1. **Anton Koren**, Bičevje 1, 1000 Ljubljana, pokličite v večernih urah na tel.: 01 /425 96 56 ali GSM: 040 220 112 za katastrsko območje Tomišelj in podnožje Krma.

2. **Anton Maček**, Iska vas 40a, 1292 Ig, GSM: 031 398 209 za katastrsko območje Iska, Iska vas, Kot, Gornji Ig in Krim.

3. **Jože Piškur**, Dobravica 11a, 1292 Ig, tel.: 01 / 286 22 20 za katastrsko območje Brdo, Škrilje, Golo, Zapotok in Mokrc.

4. **Anton Primožič**, Vrbljene 26, 1292 Ig, tel.: 01 / 286 36 21 za katastrsko območje Vrbljene, Strahomer in podnožje Krma.

Za lokacijo stojišča se morajo čebelarji že pred oddajo pisne vloge dogovoriti s poverjeniki za pasišča. Vloge za posamezno pasišče sprejemamo do zasedbe pasišča. Vlogi je treba priložiti dokazila o zdravstvenem varstvu čebeljih družin.

ČD Cerknica – Poverjeniki so: **Anton Braniselj**, Dolenje jezero 5, 1380 Cerknica, tel.: 01 70 93 918,

Alojz Klančar, Dolenje jezero 4/a, 1380 Cerknica, tel.: 01 70 96 917. Pisni odgovor za dovoz čebel vam bomo poslali takoj, ko dobimo vašo vlogo.

ČD Koroške – sprejema vloge za dovoz na gozdno pašo na predpisanih obrazcih za področje Koroške na naslov: Čebelarska zveza Koroške, Ribiška pot 11, 2370 Dravograd

VNOVIČNI POZIV K ZBIRANJU VZORCEV

Obveščamo vas, da še vedno zbiramo vzorce za analizo medu. Analiza je brezplačna.

Čebelarje prosimo, da poleg prijavnega obrazca pošljejo tudi podpisano priloženo pooblastilo. Prosimo, da pošljejo pooblastilo tudi tisti čebelarji, ki so že oddali med v analizo.

Obrazce čim prej pošljite na Čebelarstvo zvezo Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, s pripisom "Analiza medu". Naknadno vam bomo sporočili, kdaj dostavite vzorec medu.

POOBLASTILOŠt. vzorca:

Izpolni ČZS

Podpisani _____

(ime in priimek)

(registrsko številka čebelnjaka oz. KMG-MID)

upravičenec za financiranje stroškov fizikalno-kemijskih, mikroskopskih in senzoričnih analiz medu (30. člen Uredbe o izvajanju ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2006–Ur. l. RS, št. 113/2005), pooblaščam Čebelarstvo zvezo Slovenije (vlagatelja skupnega zahtevka), da v mojem imenu vloži skupni zahtevek za financiranje stroškov fizikalno-kemijskih, mikroskopskih in senzoričnih analiz medu.

(Kraj in datum)_____
(Podpis upravičenca)

Čebelarstvo zveza Slovenije
Regijska čebelarstva zveza Petra Pavla Glavarja
Dolenjske in Bele Krajine
Čebelarstvo društvo Trebnje

VABILO

Vabimo vse slovenske čebelarje na **3. čebelarstvo srečanje** ob obletnici krsta Petra Pavla Glavarja. Srečanje bo v nedeljo, **7. maja, 2006 na Lanšprežu v Mirnski dolini.**

Program:

13.00: Sprejem gostov

14.00: Sveta maša z blagoslovom novega zvona

15.00: Kulturni in družabni program

*Viljudno vabljeno!***DRUŠTVO AJDA VABI**

Ekološko kmetovanje se vse bolj širi, vse bolj pa se širi tudi ekološko čebelarjenje. Nemški minister za kmetijstvo vsako leto podeli nagrade v vrednosti 25.000 evrov za dobre uresničitelje ekoloških pristopov v čebelarstvu. Leta 2003 je nagrado prejel Guenter Friedmann, ki vzreja 500 čebeljih družin, svoj med pa prodaja pod zelo cenjeno ekološko blagovno znamko DEMETER. Za julij načrtujemo obisk na njegovem čebelarstvu. Društvo AJDA vabi vse čebelarje in čebelarke, da se nam pridružite, kajti, dobre zglede se vsekakor splača posnemati. Prijave na izlet sprejemamo na tel. 01 754 07 43 ali na e-naslov: margareta.vrhunc@siol.net.

Več informacij na spletni strani www.ajda-vrzdenecki*Društvo Ajda - Margareta Vrhunc***VABILO NA POHOD PO GORIČKEM**

Čebelarstvo društvo Prosenjakovci vas vabi na drugi Pohod po čebeljih poteh. Zbrali se bomo v nedeljo, 14. maja 2006, pri "Kozicovem čebelnjaku" med 9. in 10. uro v Ivanjševcih na Goričkem. Krožna pot je dolga 10 kilometrov, vodi pa po gozdovih in poljskih poteh. Prijave sprejemamo po telefonu 041 231 766, Koloman Kozic. Pohodnina je 1200 SIT, vključuje pa malico in pijačo.

*ČD Prosenjakovci***SMO PROIZVAJALCI ŽIC ZA SPENJANJE DELOV NAKLADNIH PANJEV****W.D. Dervarič**

DANIEL DERVARIČ, s. p.
VEŠČICA 6d
9000 MURSKA SOBOTA

WWW.dervaric-sp.si

TEL.: 02 534 12 00
GSM: 041 380 519

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ-čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Izdelujemo nakladne GJ-panje AŽ-mere, združljive z LR-panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR-nakladami) po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. Izdelujemo tudi vse vrste satnikov.

Prilagodljiva, večnamenska podnica za nakladne LR- in AŽ-panje.
Svetovna novost v čebelarstvu!

PETER ZAKRAJŠEK, s.p.

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana - Vižmarje
Tel.: (01) 512 62 51

Ugodne cene!

Vzreja matic – Jožica in Jožef Tratnjek

ŽIŽKI 93, 9232 ČRENŠEVCI – tel.: 02/ 570 18 17 – GSM:041 886 652

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
PREVZEM MATIC OSEBNO ALI PO POŠTI.

PREDNAROČILA ZA MATICE

VZREJALIŠČE MATIC FESTINGAR – FRANC ŠOLAR

Sprejemam prednaročila za matice alpskega ekotipa kranjske čebele. Matice bodo oplojene na 1000 m nadmorske višine. Na voljo bodo po prvem juniju, dostava matic je po pošti, po poprejšnjem dogovoru pa jih boste lahko prevzeli tudi osebno. Letos kandidiram za registrirano vzrejališče matic za leto 2006.

Tel./faks: 04 533 11 34 in 051 603 899,

e-naslov: solar.jernej@siol.net

Se priporočamo!

Vzrejevalec Franc Šolar

Vzrejamo matice čiste kranjske pasme!

JOŽEF HERBAJ

Nedelica 29 – TURNIŠČE

Naročila sprejemamo po tel.:

02 572 14 70 in 041 214 980.

Matice pošiljamo tudi po pošti !

**Sprejemamo naročila
za označene matice**

VZREJALIŠČE MATIC HENRIK ZALETELJ

Fužina 59, 1303 Zagradec

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Vzreja poteka pod nadzorom KIS. Naročila sprejemamo po telefonu 041 775 333 ali 01 7886 086 ali po e-pošti karmen.zaletelj@siol.net

ČD TREBNJE ima od 20. januarja 2006 sedež na novem naslovu, in sicer: ČD Trebnje, Razbore 13, 8212 Velika Loka.

APIS M & D, d. o. o.
MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82

faks: (01) 755 73 52

***Odprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure,
ob sobotah od 9.–12. ure***

PRIZNANO VZREJEVALIŠČE MATIC

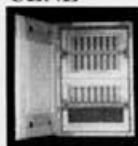
Sprejemamo prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme.
Po ugodni ceni prodamo večje število družin na 5- in 7-AŽ satih.

- POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL •
- APNENOGEL – NOSEMAGEL – STIMULANS – VAROGEL

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI.

- PO IZJEMNO NIZKI CENI VAM IZ VAŠEGA VOSKA IZDELAMO SATNICE – 180 SIT/KG •
- VOSEK STERILIZIRAMO PRI 125 °C • VOSEK ODKUPEJEMO PO 850 SIT ZA KILOGRAM

**AKCIJSKE
CENE**

AŽ-panji 10-satni
LR-17.900 SIT
22.900 SIT

AKCIJA

AŽ-PRAŠILČEK
5- in 7- satni
5S-10.000
7S-11.000

AKCIJA

SATNIKI
AŽ-vrtan, lepljen,
zbit
LR-standard LR 2/3
LR-159 SIT
2/3-139 SIT
AŽ-159 SIT

**SUPER
AKCIJA**

PREDELAVA VOSKA
V SATNICE
samo 180 SIT/kg
AŽ-satnica-146 SIT/kom
LR-satnica-146 SIT/kom

AKCIJA

Trietažni AŽ-panj
33.900 SIT

AKCIJA

*Kakovostna
RSF-točila
po ugodni ceni*

Standardni LR-panj in dvetretinjski
LR-panj
akcijska cena 17.900 SIT!

**PAŃI SO IZDELANI NATANČNO IN
KAKOVOSTNO.**

**UPORABIJAMO VODOODPORNE
MATERIALE IN LEPILA.**

**KAKOVOSTNA IZDELAVA PO UGODNI
CENI.**

AKCIJA

1 kg STIMULANS 285 SIT,
več kot 100 kg po 280 SIT

AKCIJA

Matičnice
Akcijska cena 17 SIT

Novo!
Akcijska cena –
grelci za med
39.990 SIT

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA

TEL.: 01 755 13 17 – GSM: 041 420 200

- **AŽ-panji** (9s, 10s, 12s)
- **prašički** (5s, 7s)
- **lipovi satniki**
- **zaklade Debelak** (9s, 10s)
- **pitalniki Francič**
- **distančni vložki**
- **vehe** za povezavo AŽ-panjev
- **trietražni AŽ** (10s)
- **AŽ-kozinc** 11 + 3

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. – Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). – Blago vam lahko pošljemo po bitri pošti.

Povpraševanje po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko!

HÖDL

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da opazujete kuhanje Vaših starih satov in surovega voska. Ker je treba priti samo enkrat, prihranite čas in denar.
- Pričakujemo vašo predhodno najavo po telefonu +43(0)3475/2270.
- Vosek predelujemo s tehnološko najmodernejšo opremo.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki izključujeta možnost kakršne koli okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas kuhanja je približno 3 ure pri 20 kg surovega voska in 4 ure pri 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo satnice kakršne koli debeline in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- **Stare sate in surov vosek je mogoče kadar koli zamenjati za satnice.**
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

HÖDL

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch – Steiermark, Austria**

Tel./faks: +43(0)3475/2270

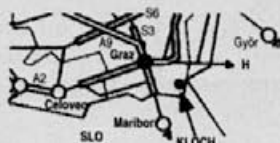
E-pošta: info@wachs-hoedl.at

Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas: **ponedeljek-petek** 8.00-12.00, 13.00-18.00
sobota 8.00-12.00

Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

Kako nas najdete:

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Korosko in Primorsko leta 1898.

Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Tel.: tajništvo (01) 729 61 00, uredništvo (01) 729 61 14 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks (01) 729 61 32, Barbara Zajc 041/370 409, Anton Tomec (01) 729 61 02.

Elektronska pošta: tajnik Anton Tomec: anton.tomec@cebelarska-zveza-slo.si – pisarna Barbara Zajc: barbara.zajc@cebelarska-zveza-slo.si – urednik Janez Mihelič: cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: predsednik Franc Šivic, univ. dipl. inž. gozd. – člani: Miro Cetina, univ. dipl. inž. gozd., Vlado Augustin, univ. dipl. inž. kem. tekst. teh., dr. Stanko Kapun, Vlado Pušnik, Janko Prebil

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Vlado Augustin, univ. dipl. inž. kem. tekst. teh., Franc Grajzar, dr. Aleš Gregorc,

Janez Gregori, prof. biol., dr. Janez Grad, Lidija Senič.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2005 za nečlane je 10.000 SIT. Posamezna številka stane 900 SIT za člane oz. 950 SIT za nečlane skupaj z 8 % DDV.

Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 8.500 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 60 SIT.

Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 120.000 SIT, v sredini 72.000 SIT, pol strani 36.000 SIT, tretjina strani 24.000 SIT, četrt strani 16.800 SIT, pasica 4.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 60 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 18300-0013332037, matična številka ČZS: 5141729, davčna številka ČZS: 81079435, šifra dejavnosti: 91.120.

Za naročnike iz tujine – devizni račun: IJ BA SI 2X-900-27260-6274/0 – je letna naročnina 50 USD ali 42 EUR.

Priprava za tisk: Tiskarna Grafika Soča – Nova Gorica.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debeljak, dipl. inž. arh.

Oddaja tekstov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Tisk: Grafika Soča, Nova Gorica.

Glasilo **Slovenski čebelar**, ki ga izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici 8, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Pri financiranju izdajanja Slovenskega čebelarja sodeluje Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREMEII 35 686₂₀₀₆

Tangencialna točila
za med
na 3 in 4 sate.

Samoobračalna točila
za med
od 4 do 16 satov.

920063443,5

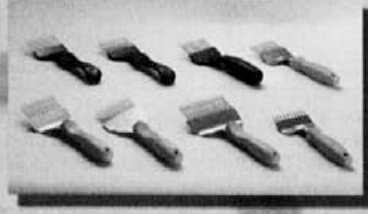
COBISS =

Logar

Nov delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka
od 9.00 do 12.00 in od 13.00 do 17.00
ob sobotah
od 9.00 do 12.00.

Našim zvestim kupcem nudimo
KARTICO UGODNOSTI.

LOGAR TRADE d.o.o.

Mlakarjeva ulica 99 - OPC Šenčur, 4208 Šenčur

tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415

e-pošta: info@logar-trade.si

internet: www.logar-trade.si

**NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.**

Pri gotovinskem nakupu čebelarjeve opreme
v vrednosti nad 10.000 SIT priznamo čebelarjem
z veljavno čebelarstvo izkaznico 4% popusta.